

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang.”

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling.	f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	„ 4.—
Afzonderlijke nummers	„ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje	f 2.—
Bij contract reductie.	

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
 □ Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

Inhoud van dit nummer.

Noodig en Mogelijk. — Het wetsontwerp betreffende de bestuursinrichting in Ned.-Indië (slot). — Vezelcongres te Soerabaja. — Feuilleton. — Uit de O.-I. Mail. — West-Indië. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Ingezonden. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels.

Noodig en Mogelijk.

(Aangeboden).

„Voor hun dochters (die der Ned. Indische paupers) zijn dringend noodig „Jonge Vrouwen-Scholen”, inrichtingen, waarvan ik in een volgend opstel een schema hoop te geven. Daarna zal ik overgaan tot de bespreking der wijze, waarop zij in 'leven geroepen worden.”
(„Jong-Indië”, 3e Jaargang, No. 6).

Thans is zeer zeker het oogeblik aangebroken, dat ik mijne belofte, uitgesproken in de bovenstaande regelen, na moet komen, n.m. de wijze bespreken, waarop de Jonge-Vrouwen-Scholen in het leven geroepen zullen worden. Het schema bovengenoemd verscheen in No. 8 van denzelfden jaargang en werd door Het Koloniaal Weekblad overgenomen in No. 44 van den 11en jaargang.

Alle voorbereidingen eischen tijd; zeer zelden dringen uitgesproken denkbeelden dadelijk voldoende tot geest en hart der hoorders door; herhaling is noodig, benevens de gelegenheid om bezwaren te weerleggen en te overwinnen, duistere punten op te helderen en onbegrepen, onbekende toestanden toe te lichten. Hij of zij, die niet begrijpt, dat hiervoor tijd, geduld en volharding noodig is, behoeft den strijd voor het goed recht der noodlijdenden niet aan te vangen. Slechts zij, die weten door te zetten en vol te houden, terwijl zij rekening houden met mensche-lijke eigenschappen en met de verschillende toestanden, waarin zij, wier medewerking wordt ingeroepen, verkeerden, zullen hun doel bereiken, zullen hunne denkbeelden ingang doen vinden, zullen steun verkrijgen.

Daar ik mij volkomen bewust was van bovenstaande waarheid en van de moeilijkheden, die ik te bestrijden en te overwinnen zou hebben, trachtte ik mij, in de maand September 1910 uit Ned.-Indië in Nederland aangekomen, dadelijk te verzekeren van de hulp en de medewerking van eenige vereenigingen en invloedrijke personen. Hiertoe achtte ik mij gerechtigd en verplicht, daar ik mij in zeker opzicht op een geheel neutraal standpunt kon plaatsen, omdat al mijn werken en strijden ten doel heeft Westersche en Oostersche Nederlanders tot elkaar te brengen en noodlijdenden te hulp te komen. In Ned.-Indië had ik mij in Juni 1910 reeds tot den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid gewend; in Nederland wendde ik mij tot Z. Exc. den Minister

van Koloniën, om er mij van te vergewissen, of op regeeringssteun te rekenen viel.

Mijne vereering voor het Oranjehuis, trok mij naar H. M. onze geëerbiedigde Koningin.

Mevrouw de gravin Van Randwijck, geb. baronesse Van Hogendorp, was mij genoemd als iemand, die, getrouw aan de traditie van haar geslacht, steeds gereed stond om mede te werken, waar sprake was van de eer en grootheid van Nederland, zooals zij o. a. toont door den steun, dien zij aan Vader Van der Steur verleent.

De Indische machthebbende had gezegd, dat de toenmalige richting in de regeeringskringen was het particuliere initiatief te laten voorgaan. Z. Exc. de Minister raadde aan een comité samen te stellen en rechtspersoonlijkheid aan te vragen. Daarna zou een verzoek om subsidie kunnen worden ingediend.

Verder wendde ik mij tot het Algem. Nederlandsch Verbond, tot de vereeniging Oost en West en tot het Indische Genootschap. In November mocht ik voor het eerst optreden voor een klein, maar uitgelezen gezelschap in een der zalen van het Indische Genootschap, waarbij ik, ook door het gevoerde debat, gelegenheid had belangstelling te wekken. In denzelfden winter verleende Oost en West mij gastvrijheid te Amsterdam en Breda, en het Alg. Ned. Verbond te Dordrecht. De Algemeene Vrouwenraad van Nederland stelde mij te Middelburg in de gelegenheid mijne denkbeelden nader toe te lichten.

Dit optreden had tengevolge, dat in eene vergadering van belangstellenden besloten werd tot het constitueeren van de „Vereeniging tot oprichting van Jonge-Vrouwen-Scholen in Ned.-Indië”. Gekozen werden tot: voorzitter mevrouw A. W. M. E. Uhlenbeck—Terwogt te 's-Gravenhage; onder-voorzitter: mevrouw L. J. Hissink—Snellebrand, tijdelijk te Amsterdam; te secretaris: de heer H. de Chauvigny de Blot te 's-Gravenhage; 2e secretaris: de heer Mr. N. van Zeggelen te Amsterdam; penningmeesteres: mevr. Van Humalda v. Eysinga te Amsterdam, en tot gewone bestuursleden: de heer Mr. J. H. Abendanon te 's-Gravenhage en de dames: mej. E. Baelde te Rotterdam, mej. N. v. Berkum te Dordrecht, mevrouw E. Ottow-Van der Jagt te Breda en mevrouw Kooy-Van Zeggelen, tijdelijk te 's-Gravenhage.

Verder werd een comité van aanbeveling opgericht, waartoe, behalve de in No. 44 11e jaargang van Het Koloniaal Weekblad genoemde personen, nog behooren: mevr. L. Eschauzier-Pabst te 's-Gravenhage, douairière Clifford Kock van Breugel—Roelofs en de heer J. C. van Rijn, secretaris van de Afd. Breda der Vereeniging Oost en West.

Van verschillende zijden mocht het bestuur bewijzen van belangstelling ontvangen. De statuten werden gevormd en bij Kon. besluit goedgekeurd.

Eenige heeren werden uitgenoodigd eene financiële commissie te vormen, om de penningmeesteres bij te staan.

Gedrukte circulaires werden verspreid, waarvan het gevo.g was, dat wij ons mogen verheugen over het toetreden van 110 leden en donateurs.

De jaarlijkse contributies loopen van f 2.50 tot f 25; de donaties wisselen af van f 1 tot f 300.

Voor onze bibliotheek ontvingen wij reeds enkele bijdragen. Zeer hopen wij, dat het aantal leden en donateurs nog belangrijk zal toenemen, opdat Nederland aan Indië toone, dat het medegevoelt in de nooden der Ned.-Indische paupers en er prijs op stelt hen tot degelijke leden van onzen Nederlandschen stam te maken.

Op samenwerking met het Hoofdbestuur van het Alg. Ned. Verbond mogen wij staat maken, daar dit Verbond met ons van oordeel is, dat wij alle krachten moeten inspannen om de jonge loot van onzen stam, die ginds ontstaan is, tot bloei te helpen brengen voor haar eigen heil en voor het onze. Wij willen onzen Indischen broeders en zusters geen aalmoes schenken, dit denkbeeld is ver van ons, maar wij wenschen hen te steunen om hun nakomelingschap sterk en krachtig te maken, omdat hunne en onze belangen dezelfde zijn.

Onze broeders en zusters ginds zijn nog onervaren, zijn, bewust of onbewust, zoekende naar den heilstaat, dien zij in het tropische Nederland, hun vaderland, kunnen bereiken, mits zij den rijkdom van dat land weten te benutten. Wij willen hen hierbij de helpende hand reiken. Hun bestaan is ginds ingeworteld, daar zij evenzeer van de oudste bewoners van dat land afstammen als van onze voorvaderen. Dit niet te erkennen, ware een onrecht, dat wij hun zouden aandoen, daar wij hun hierdoor het bezitsrecht op den grond van hun vaderland zouden betwisten. En juist moeten zij van dit onafwijsbare recht doordrongen zijn, daar dit plichten oplegt: de plicht alle krachten in te spannen om het land tot bloei te brengen, om medezeggingskracht te verkrijgen in gemeenteraden en gewestelijke raden; om mede te werken aan het toekomstige zelfbestuur der verschillende deelen van ons schoon eilandrijk.

Samenwerkende met de bloedverwanten van moederszijde, gesteund en gesterkt door die van der vaderen kant, zullen zij niet langer de ontevreden of slappe Nederlanders van het heden blijven, maar zelfbewust de hun toekomstige plaats in hun geboorteland innemen, niet tegenover Westerling en Inboorling, maar nevens hen. Om dit doel te bereiken, moeten de toekomstige moeders van dezen Nederlandschen tak bezield worden met heiligen ijver en groote toewijding. Hiertoe hebben zij leiding noodig. Zooals reeds in de verspreide zendbrieven is bekend gemaakt, hoopt het bestuur de eerste inrichting, de Juliana-stichting, in 1913 te openen. Op welken voet dit wezen al, hangt af van het aantal leden en donateurs, van de medewerking van regeering en vereenigingen. Onze wensch is, dat het een modelinrichting zal wezen, waarin de jonge meisjes, de toekomstige moeders, den rijkdom van haar land door tuinbouw en veeteelt zullen leeren benutten,

terwijl al haar gaven van geest en gemoed harmonisch ontwikkeld worden, zooals dit in het bovengenoemde schema is uitgebeeld.

De oprichtingskosten zullen, in een ronde som, f 30.000 bedragen. Een deel heeft Nederland daarvoor reeds afgestaan. De kosten van onderhoud zullen na verloop van tijd grootendeels gedekt worden door de opbrengsten der inrichting (bloem- en moestuin, boomgaard, veestapel en hoenderhof, handwerken en kinderverpleging). In geld uitgedrukt zullen die kosten f 1000 's maands bedragen, doch de inrichting zelve zal voor een groot deel in de voeding voorzien, terwijl de uitgaven voor grondstoffen tengevolge van den vlijt der meisjes verdubbeld in de kas teruggestort zullen worden. Aan de hooge regering zal het bestuur om steun in den vorm van subsidie vragen; de bewoners van Ned.-Indië zullen uitgenoodigd worden als lid tot onze vereeniging toe te treden en door een geschenk in geld of in natura steun te verleenen.

Wij zijn er van overtuigd, dat dit verzoek ginds evenzeer weerklank zal vinden, als dit reeds het geval was in Nederland.

Ten slotte een bede aan u, zusters en medewerkers bij het Openbaar en Bijzonder, Lager Europeesch en Inlandsch Onderwijs in Ned.-Indië, die, evenals ik, de beste jaren uws levens hebt doorgebracht te midden van de Indische jeugd, die door haar bestaan in de gelegenheid zijt geweest, niet alleen in eigen onderhoud te voorzien, maar ook kinderen, ouders, zusjes, broertjes of andere van u afhankelijke bloed- of geestverwanten een zorgenvrij bestaan te verzekeren of voor den levensstrijd voor te bereiden. Gaat bij u eigen na, of gij na uw zwaren arbeid in de tropen nog over voldoende arbeidskracht kunt beschikken, om aan het hooge doel, de geestelijke en zedelijke ontwikkeling van de jonge loof van onzen stam, mee te werken, want niet één modelinrichting behoeft ons schoon Insulinde, maar honderd, zooals onze hooggeachte, thans gepensioneerde Inspecteur van het E. L. O., de beschermer der meisjesscholen, de raadsman, de steun der onderwijzeressen, de heer D. Kool, mij toevoegde.

Zusters, werkt zoolang gij kunt, dan zult gij nog lange jaren kunnen arbeiden. In onze Jonge-Vrouwen-Scholen zult ge u nimmer geweld behoeven aan te doen, steeds zult ge het belang der aan uwe zorgen toevertrouwde meisjes kunnen behartigen, nimmer zult ge er verschillende belangen te dienen hebben: de natuurlijke aanleg der meisjes tot ontwikkeling te brengen, dit alleen zal uw taak zijn. Het loon zal wezen: een opgewekt, vrij en vroolijk bestaan met, door en voor uwe kweekelingen. Hebt gij 't niet ondervonden, hoe geest en hart jong blijven te midden der zorgeloze jeugd en zoudt ge daarvan afstand willen doen, juist wanneer ge er de meeste behoefte aan hebt.

Degenen, voor wie ge den arbeid zijt aangevangen en voor wie ge lange jaren gewerkt hebt, zijn u ontgroeid; treurt daar niet om, jacht, omdat gij uw doel bereikt hebt en hen tot zelfstandige wezens, die u missen kunnen, hebt opgevoed. Uwe ondervinding, uwe ervaringen stellen u hogere eischen, dan schakel te zijn tussehen verschillende onderwijs-trappen, tussehen lager- en middelbaar onderwijs: gij kunt voor het volle leven voorbereiden. Onze Jonge-Vrouwen-Scholen bieden u daartoe de gelegenheid. Zijt niet doof voor de smeebeden, die om u heen opstijgen, niet blind voor de doffe wanhoop van velen, voor de stille woede van enkelen, die hulpeloos en machteloos naar het verre verschiet staren, omdat zij als een schip zonder roer in de wereldzee rondrijven, slechts duisternis om zich heen zien, geen vertrouwen in de toekomst stellen; onder wie zelfs velen de gedachte aan een hooger levensdoel dan alleen het voorzien in den dagelijken nooddrift, door geoorloofde en ongeoorloofde middelen, aan het streven naar een menschwaardig bestaan verloren hebben. Toont hun delichtende dageraad!

Gij, die kunt en die dus moet ter hulpe snellen, gordt u aan; schept u een schoonen levensavond. Veroordeelt u zelve niet tot een ontijdig doodsch bestaan; een wijd en vruchtbaar arbeidsveld wacht u! Laten wij tezamen streven, strijden en werken, laten wij elkander helpen om steeds naar nieuwe en betere middelen te zoeken, ten einde in N.-Indië een vooruitstrevend ras te doen opgroeien. Excelsior, zusters, verzaagt niet. Bij ernstig willen is de zege ons!

L. J. HISSINK—SNELLEBRAND.
Davos-Platz, November 1911.

Het wetsontwerp betreffende de bestuursinrichting in Nederlandsch-Indië.

(Aangeboden).

III. (Slot).

De beschouwingen, welke onder den titel „Verkeerd begin” in het vierde gedeelte van schrijvers betoog in de N. R. Ct. voorkomen, behooren evenmin tot het meest geslaagde gedeelte daarvan.

„Men denke zich eens — zoo betoogt de schr. — „vijftien jaren terug toen een groot deel van Nederlandsch-Indië wel op de kaart de Nederlandsche „kleur, maar in werkelijkheid geen enkel spoor van „Nederlandschen invloed of gezag vertoonde. Men stelle „zich daarbij voor, dat allerlei omstandigheden meer „dan vroeger de aandacht van koloniale menschen „kwamen vestigen op zoo groote slapheid van koloniale „niaal bestuur. Men verbeelde zich een Minister van „Kolonien, die begreep in de richting der uitbrei- „ding van bestuursinvloed iets te moeten doen, zond- „der dat het besef der volstreekte noodzakelijkheid van „zulke maatregelen hem in merg en been gedrongen „was. Dan zou het overleg van zulk een Minister „met de Indische autoriteiten stellig tot een soort- „gelijk resultaat gevoerd hebben als hetgeen wij thans „in het ontwerp-Malefijt betreffende bestuurshervor- „ming belichaamd zien.”

Men zou dan waarschijnlijk voor den dag zijn gekomen met „een plan om eenige noodzakelijke ver- „beteringen in de organisatie van het leger aan te „brengen, meer en betere ambtenaren op te leiden en „een regeeringscommissaris uit te zenden, die de ge- „leidelijke vestiging van ons gezag in Djambi op „papier zou voorbereiden, om dan wanneer hij met „dien tijdroovenden arbeid gereed zou zijn, lang- „zaam en voorzichtig van ons etablissement in Djambi „uit allengs in concentrische kringen van steeds „wijder omvang ons gezag aldaar uit te breiden, en „wanneer men daarmee gereed was, tot een ander „landschap over te gaan.

„Dat men op die wijze de zaak geheel van den „verkeerden kant zou aanvatten, hebben gelukkig de „feiten, die onder Gouverneur-Generaal v. d. Wiëck „een aanvang namen en thans bezig zijn hun deft- „nitief beslag te krijgen, afdoende bewezen. Het moet „gebeuren, heeft men gezegd, en de middelen en werk- „tuigen zullen zich wel laten vinden.”

Het is den schrijver blijkbaar ontgaan, dat de door hem gemaakte vergelijking zeer weinig kan strekken tot ondersteuning zijner oppositie tegen de Regeeringsplannen.

Vooreerst doet de mededeeling, dat het plan tot uitbreiding van ons gezag in zijn uitvoering vijftien jaren heeft gekost, en ook nu nog steeds bezig is zijn definitief beslag te krijgen, al dadelijk de beoogde vernietigende strekking van het betoog vrijwel verloren gaan en integendeel in de aangehaalde feiten veeleer een wenk tot geleidelijkheid in de uitvoering zien. Afgescheiden hiervan dringt zich echter bovendien de vraag op den voorgrond of de Volkvertegenwoordiging niet met verbazing den Minister zou hebben aangestaard, die vijftien jaren geleden voor haar mocht zijn verschenen met een „plan” tot systematische expansie binnen een bepaalden tijd van onze invloedssfeer op de buitenbezittingen: eerst in Djambi, daarna bijv. in Atjeh, vervolgens op Borneo, dan op Celebes en zoo voort, om het avontuurlijke werk te voltooien met de vestiging van onzen bestuursinvloed in de binnenlanden van Nieuw-Guinea of Timor. Die verbazing zou alleszins gemotiveerd zijn geweest. Immers, het behoeft wel geen nader betoog, dat een zoodanig streven in zijn verwezenlijking te veel afhankelijk is van de geldmiddelen, alsmede van de tijdsomstandigheden om de gedachte aan een „plan” van dien aard anders dan phantastisch te noemen. Als wapen ter bestrijding van de voorgestelde bestuursreorganisatie heeft o.i. het „hypothetisch schetsend” aangegeven project dan ook zeer geringe kracht.

Ten slotte een enkel woord over de adjunct-regenten, een categorie van Inlandsche ambtenaren door den schrijver gequalificeerd als „niet in het kader passende, en buiten „de historische organisatie staande”.

De instelling dezer ambtenaren wordt, blijkens de Memorie van Toelichting, noodig geacht om reeds thans te kunnen overgaan tot de ook door den schrijver zoo zeer toegejuichte inkrimping van de bemoeienissen van het Europeesche bestuur. Intussehen wordt de mogelijkheid niet verzwegen dat, wanneer in de toekomst zoowel de regenten als het districtsbestuur algemeen op een zoodanig peil van ontwikkeling zijn gekomen, dat de voor overdracht vatbare bevoegdheden der Europeesche controleurs voortaan zonder die hulp op bevredigende wijze door hen kunnen worden verricht, dat nieuwe instituut langzamerhand weer zal kunnen worden opgeheven.

GEBROEDERS DOMHOFF.

HOFKLEEDERMAKERS v. Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERL.
Parkstr. 8, DEN HAAG, Tel. 3092

Gala-Costuums. — Uniformen. — Rij- en
:: Automobiël-Kleding. — Pelterijen. ::

Dames Wandel-, Rij- en Automobiëlkleeding.

MARTINUS NIJHOFF

's-GRAVENHAGE - LANGE VOORHOUT 9.
LEVERING VAN ALLE BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN.
ZENDT GAARNE CATALOGI, ENZ. OP AANVRAGE.

GEREGELDE ZENDINGEN NAAR OOST- EN WEST-INDIË
— AAN LEESGEZELSCHAPPEN EN PARTICULIEREN. —

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen
„MOOI NEDERLAND”

gevestigd te 's-Gravenhage, Koningin Emmakade 107,

exploiteert uitsluitend fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland, o.a. het Villa-Park „Berg en Dal” (Sterrenberg en Keteldal). Gemeente UBERGEN.

Gelegen aan de beide groote wegen Nijmegen—Kleef, 80 Meter boven 't water, zuivere zandbodem, fraai en afwisselend houtgewas, schoone vergezichten, geregelde tramverbindingen, ruime en gemakkelijke verkeerswegen. *Ontworpen Electriche Bergtram door het geheele terrein.*

Terreinen van alle afmetingen te bevragen aan het Kantoor der Vennootschap en bij den Heer A. CREMERS te Berg en Dal (bij Nijmegen).

Adverteert in DIT Blad.

C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.
PRIJSCOURANT GRATIS.

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.

VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.
ALLEN INGREDIËNTEN VOOR DEN RIJSTAFEL

:: :: VERSCH ONTVANGEN. :: ::

DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.
W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

Behangers en Stoffeers

Linoleums,
Tapijten,
Meubelen.

P. J. Veelo & Zonen
Den Haag
Lange Houtstr. 15b
Telefoon 6655.
Herderinnestraat 18
Telefoon 2049.

Bestuursambtenaren van eenige ervaring weten dan ook, dat noch de geschiktheid van velen der tegenwoordige regenten, noch die van het gros van het districtsbestuur thans reeds van dien aard is, dat zij werkelijk in staat zijn behoorlijk te verrichten wat het nieuwe stelsel van hen vorderen zal.

Wordt dus niet het aanzien gegeven aan een instelling als die der adjunct-regenten, waardoor het incompleet aan prestatievermogen zoo goed mogelijk wordt aangevuld, dan zullen niet alleen de bemoeienissen der Europeesche ambtenaren met het districtsbestuur zich allengs vanzelf weer moeten uitbreiden — wat ongetwijfeld de schrijver wel in de laatste plaats zou wenschen — maar zullen zelfs vele inl. ambtenaren, ook in de hoogste rangen, spoedig het slachtoffer van het nieuwe stelsel moeten worden.

Zullen de adjunct-regenten bij de flinken en ontwikkelde onder de regenten als nuttige en vooreerst onmisbare helpers fungeren — echter ook niet meer — voor tal van regenten zullen zij bovendien als het ware de reddingsplank zijn, waarop laatzbedoelden zich drijvende kunnen houden.

Daargelaten dus de vraag in hoever het juist kan zijn te spreken van „historische organisatie” van het Inlandsch bestuurskorps en of het Inlandsch bestuur niet veeleer een product mag heten van administratieve organisatie, gewijzigd, geplooid, en geschikt naar de praktische eischen van den dienst, heeft men o. i. in het instituut der adjunct-regenten derhalve niet een ontvrichting maar juist een noodige versterking van het Inlandsch bestuur te zien.

De onderstelling schijnt trouwens niet gewaagd, dat zich geen of zeer weinig verzet tegen deze categorie van ambtenaren zou hebben geopenbaard, wanneer daarvoor de oude titel van patih was gekozen, een titel waartegen al dadelijk dit bezwaar te opperen is, dat ook aan de z.g.n. zelfstandige patih's assistenten zullen worden toegevoegd.

Mocht intusschen deze naamskwestie werkelijk van overwegend belang worden geacht, dan zou o. i. de Regeering niet beter kunnen doen dan den titel adjunct-regent door dien van patih te vervangen en voor de zelfstandige patih's alsmede voor hunne adjuncten andere benamingen te bedenken.

In de bovenstaande beschouwingen hebben wij getracht in het licht te stellen, dat het betoog van den schrijver — hoe sympathiek overigens in zijne bedoeling om het Inlandsch bestuurskorps te verheffen en de voorgestelde hervorming van het bestuurswezen op krachtige wijze ter hand te nemen — ons geenszins in alle opzichten bevredigen kan. Wij vreezen, dat ook hier het „betere”, dat de schrijver zich voor oogen heeft gesteld, de ernstigste vijand van het „goede” zou blijken, dat door al dadelijk in het stadium van inleiding van deze aangelegenheid te willen doordringen in de bijzonderheden daarvan, tot teleurstelling van velen, en niet het minst waarschijnlijk van den schrijver zelve, van het geheele hervormingsplan denkdelijk niets tot vervulling zal komen.

Waar de toestanden in Indië zoo luide om verbetering roepen ware dit zeker ten eerste te betreuren. Te betreuren nog meer, wanneer jaartoe mochten hebben bijgedragen beschouwingen als de evenbedoelde en vele andere, waarbij ondanks de

scherpe kleuren gebezigd om sommige bij de schrijvers geliefkoosde denkbeelden meer op den voorgrond te plaatsen, tenslotte toch geen andere bedoeling voorstaat, dan om, zooals ook de conclusie der hierboven besproken opstellen luidt: het Parlement den Minister te doen verklaren „dat het zijne beginselen aanvaardt.”

Eene dergelijke verklaring — en dit is, vergispen wij ons niet, aan de meeste bestrijders van het Regeeringsvoorstel ontgaan — schijnt de eenige die thans verlangd wordt. Gewapend daarmee ligt het blijkbaar in de bedoeling de veelomvattende taak ten spoedigste ter hand te nemen en overeenkomstig de hoofdtrekken het gebouw in al zijn bijzonderheden te doen ontwerpen, zij het wat de inrichting der vertrekken aangaat om alleszins verklaarbare redenen, slechts voor een tweetal: één gouvernement op Java en één op de Buitenbezittingen. Zoowel bij ons als bij den schrijver der in beschouwing genomen opstellen, bestaat de ernstige wensch, dat bij die nadere uitwerking ten aanzien van sommige details wijziging of aanvulling van sommige denkbeelden moge plaats vinden, en liefst dat al dadelijk in de Volksvertegenwoordiging zich stemmen in die richting doen hooren. Intusschen belet dit ons niet om, wat aangaat de algemeene conclusie, ons aan te sluiten bij de raadgeving van den schrijver aan het Nederlandsche Parlement om door aanvaarding van den op de bestuursvorming betrekking hebbenden beginselpost de voortzetting van dezen omvangrijken arbeid, waartoe thans de eerste openlijke stap wordt gedaan, mogelijk te maken, ten einde spoedig de vereischte uitgewerkte plannen te kunnen verkrijgen, en aldus, wat het koloniale bestuurswezen betreft, de door den schrijver niet ten onrechte als door en door verroest gekenschetste Indische Regeeringsmachine de zoo urgente vernieuwing te doen ondergaan.

VAN HEYST.

Den Haag, November 1911.

Vezel-congres met tentoonstelling te Soerabaja, Juli 1911.

Het Nederlandsche comité voor bovengenoemde tentoonstelling heeft door een uit zijn midden gekozen sub-comité een na-tentoonstelling van vezelstoffen georganiseerd in de Koningszaal van het Kon. Zoöl. Genootschap Natura Artis Magistra te Amsterdam, ingang Plantage-Middeelaan.

De tentoonstelling is van Zondag 24 Dec. j.l. tot en met Woensdag 3 Jan. a.s. voor het publiek geopend van 10 uur voorm. tot 4 uur nam.

Op eenvoudige wijze heeft Zaterdag 23 December 's nam. half twee de opening plaats gehad, in tegenwoordigheid van eenige genoodigden. De voorz. Mr. J. H. Abeudanon hield daarbij een toepasselijke rede.

De bedoeling dezer tentoonstelling is, zooals het sub-comité (bestaande uit de heeren: O. Kamerlingh Onnes, voorzitter; Dr. J. Dekker, secretaris; Jhr. R. Feith, penningmeester; en J. E. Jasper en A. P. B. Ligtermet, leden) zeide, geenszins een beeld te geven van hetgeen te Soerabaja bijeen geweest is, dat zou uit den aard der zaak onmogelijk zijn. De machines toch en evenzoo de Kampong toekang

steen; zij zat aan de tafel met haar zakdoek voor den mond.

— Wat heb je? Hij werd bleek van angst.

— Niets, maar de landlucht vindt ik zoo zwaar, na de heerlijke zeereis.

Hij raadde haar aan een uurtje te gaan liggen, terwijl hij alles voor haar uitpakte. De kamer was vroolijk en zonnig, met een lichtblauw behangsel en een groot raam, dat op den tuin uitzag; mooie, met cretonne overtrokken meubelen en om het bed wit neteldoek gordijnen. Alles blauw en wit.

Arnold bezag aandachtig ieder stuk dat hij uitpakte. Toen hij klaar was, keek hij op de klok. Hij moest weg; men verwachtte hem op de tentoonstelling.

— Moet je weg? Zij zag hem angstig aan.

Hij knielde voor haar neder en streelde haar voeten.

— Wil ik thuis blijven?

— O neen, niet om mijnentwil..... Ik rust terwijl een weinig uit en dan straks.....

Op hetzelfde oogenblik werd in een zijvleugel van het hotel, die eveneens op den tuin uitzag een raam opgeschoven. Arnold trok de blauw-zijden gordijnen dicht. Toen hij zich omkeerde en naar de sofa zag, verbeelde hij zich dat Jeanne's gelaat in den blauwen weerschijn er geheel anders uitzag, groen-bleek. Hij schrok en zou het liefst de gordijnen weder opgetrokken hebben, maar de duisternis scheen haar goed te doen.

— Ik zal aan het kamermeisje zeggen, dat zij eens naar je komt zien en beloof mij om den dok-

H. S. VAN HASSELT,
KLEERMAKER,
Noordeinde 94, den Haag. Teleph. 3158.
Automobiel-kleding, Rij-kleding,
Pelterijen.

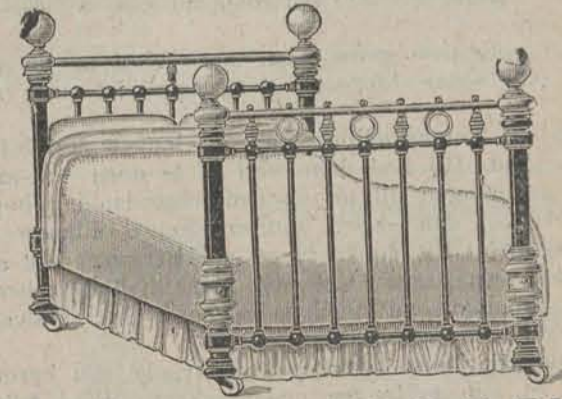
S. SCHUIJER & Zn.
Spuistraat 7A. - Korte Poten 44.
TELEFOON 4508. - 3e huis vanaf de Wagenstraat,
geeft het meeste geld voor INDISCHE BRILLANTEN,
PAARLEN OUDE JUWEELEN, GOUDEN en ZILVEREN VOORWERPEN.
Goedkoopst Magazijn van JUWEELEN, GOUDEN- en ZILVERWERKEN.
ZIE ONZE ETALAGE.

H.H. TOKO-HOUDERS enz., die goede Rijwielen en Onderdeelen wenschen te verkoopen, koopen slechts
WEARWELL, TOUR, BOWN,
en wenden zich voor inlichtingen en prijzen tot
S. VAN DER BIJL,
Waterlooplein 96-8 - AMSTERDAM.
IMPORT. :: EXPORT.

Opggericht 1840.
Pianohandel.
Tel. 3689.
Hoofdvertegenwoordiger:
Kastner AutoPiano's. Schiedmayer, Ritmüller, Rachals, Dörner.
ELECTR. PIANO'S „VIRTUOS”.
ABONNEMENTEN OP ONZE NOTEN-ROLLEN-BIBLIOTHEEK WORDEN DAGELIJKS AFGESLOTEN.
Verhuren van Piano's en Vleugels door 't geheele land.
C. F. VAN DER DOES,
L. Houtstraat 9. Telef. 3689. DEN HAAG.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE
BANKZAKEN.
SAFE - INRICHTING.

Th. A. A. SIMONIS
34 GROENMARKT — OVER DE PRINSESTRAAT.
TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.
— GROOTE KEUZE —
van af het beste tot het eenvoudigste.
MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

FEUILLETON.

Een geheimzinnig Verschijnen en Verdwijnen.
(Naar Anselma Heine door L. J. v. D. B. v. R.)

V.

Arnold Riedhammer en Jeanne Stevens kwamen tegen den middag te Parijs aan. Zij reden naar verschillende groote hotels, zonder dat zij kamers konden krijgen; de stad vloeide over van vreemdelingen. Eindelijk vonden zij een nog kortelings gebouwd hotel, waar de kamers keurig netjes en elegant waren ingericht; alleen rook het er erg naar verf en kalk; maar zij waren blij, dat zij nu veilig onder dak waren en niet langer behoeften te zoeken.

Riedhammer haastte zich om voor Jeanne beslag te leggen op een kamer van de derde en voor hem zelf op een van de vierde verdieping. Voorzichtigheidshalve, daar er nu veel bekenden van hem in Parijs waren, en met het oog op de reputatie van de vrouw, die later zijn naam zou dragen, schreef hij zichzelf niet dadelijk na mevrouw Stevens in, maar liet een regel achter haar naam open voor een Ame-kaan, die tegelijk met hen aangekomen was. Het nummer van haar kamer was 117.

Hij wachtte in zijn eigen vertrek, totdat hij dacht dat de bediende haar wel verlaten zou hebben en ging toen de trap af naar 117. De hem zoo goed bekende hutkoffer stond reeds open voor den schoor-

(waar de Inlandsche nijveren hunnen arbeid toonden) waren niet over te brengen. Toch heeft het comité gemeend, deze tentoonstelling te moeten houden, ware het slechts als een naklank van de groote tentoonstelling, die te Soerabaja met zulk een succes gehouden is. Het comité in Nederlandsch-Indië heeft de welwillendheid gehad, eenig belangrijk materiaal naar hier te zenden, en het is dit materiaal, dat als kern voor de tentoonstelling dient.

Van verschillende zijden (ook van Boeatan) werden gewenschte aanvullingen ontvangen, zoodat ondanks den zeer korten tijd van voorbereiding nog een belangwekkende verzameling vezelstoffen en producten, daaruit bereid, tentoongesteld kon worden.

Het geheel is zeer leerzaam, op doelmatige, smaakvolle wijze gerangschikt, en dus een bezoek overwaard.

Uit de O.-I. Mail.

Het aantal pest- en cholera-gevallen op Java vermeerdeerde weer eenigszins in het laatst van Nov. j.l. Op Madoera kwamen veel pokken voor.

Singapore werd wegens pest besmet verklaard.

Zeventien personen bedolven. — In den nacht van 25 op 26 Nov. j.l. zijn door een aardbeving in de desa Soedimoro, district Loano, 17 personen, 4 karbouwen en 7 huizen bedolven. Reeds zijn eenige lijken opgedolven en naar de overigen wordt nog gezocht. Daar scheuren op meerdere aardbevingen wijzen, zijn de bewoners van het bedreigde gedeelte reeds verwijderd.

Bandjir in het Loemadjangsche. — De correspondent van het Bat. Nieuwsblad schreef 23 Nov. j.l. van Pasirian:

„Nauwelijks is men een weinig bekomen van den schrik over de jongste actie van den Smeroe, of nieuwe gebeurtenissen zorgen voor emotie.

Gisteravond omstreeks 9 uur werd de bevolking van Tempeh en omstreken middels de afgesproken signalen op de kentongan gewaarschuwd, dat er een bandjir in aantocht was. Die waarschuwing is mogelijk, omdat in de hogere streken verschillende posten zijn opgesteld, die telefonisch verbonden zijn.

De bandjir spookte in de Kali Moedjoer en een paar andere stroompjes, en voerde, als gewoonlijk, een flinke hoeveelheid zand en modder mee.

Teneinde op eventualiteiten voorbereid te zijn heeft de heer De Man, controleur van Pasirian, den stationschef alhier verzocht, een locomotief onder stoom te houden, zoodat bij een mogelijke ramp een vlucht der bevolking mogelijk was geweest. Gelukkig behoefde van dit middel geen gebruik te worden gemaakt.

De dam bij Kertosari, aan de Besoek Sat, heeft zich goed gehouden. De dijk van den syphon aan de Banjoepoeth bij Kedoeng Wringin is gedeeltelijk beschadigd. De linkerovers der kali, waar zich de syphon bevindt, is gedeeltelijk afgeslagen, terwijl het rivierbed door zand en steenen werd opgehoogd. Men vreest dat bij verdere bandjirs de syphon door zand verstopt zal geraken.

Een honderdtal koelies zullen beginnen met het werk aan den syphon, teneinde vernieling van dit kunstwerk te voorkomen.

ter te zenden als je je niet spoedig beter gevoelt.

— Ja, Ja. Zij scheen reeds bijna te slapen.

Om haar niet te storen, sloop hij nu zacht de deur uit, maar zij hoorde hem toch.

— Het is niets, werkelijk niets, zeide zij glimlachend.

Hij kwam nog eens terug.

— En laat het mij weten, als je rusten wilt, dan kom ik maar niet meer bij je.

— Ja, ja, zei ze wederom, nu een weinig ongeduldig.

Hij ging toen gauw weg, maar bleef op de gang nog even staan luisteren of zij hem niet terug riep.

Op de tentoonstelling bleef hij langer dan hij gedacht had. Hij had daar veel af te doen en stelde alle genietingen uit tot op den volgenden dag, hopen de, dat zij dan samen zouden kunnen uitgaan. Hij moest totdat het donker werd met het werkvolk alles regelen, want een Oosters prins had zijn bezoek aangekondigd, en zoodoende moest het Maleische dorp spoedig gereed zijn.

Onder het druk werken kon Arnold zijn bezorgdheid en zijn verlangen onderdrukken, maar telkens kwam toch opnieuw eenige angst bij hem op. Tweemaal zond hij een telegram naar het hotel, doch telkens was het antwoord: Alles in orde, en dit stelde hem tenslotte gerust.

Bij het schijnsel der pas uitgevonden booglampen werkte Riedhammer ijverig door. Hij zag aldoor de constructie van den Eiffeltoren, die zich nu tegen de

Aan het bestuur en het personeel der irrigatie komt zeker een woord van lof toe voor hun actief optreden." Aldus bovengenoemd blad.

Geëmployeerden voor de cultures. — De Java. Bode van 29 Nov. j.l. schrijft:

„Het is in den laatsten tijd meer en meer gebruikelijk geworden employés voor de bergcultures uit Europa te betrekken. Dezer dagen vernamen wij daaromtrent het een en ander, dat doet zien hoe inderdaad in Nederland de trek naar Indië wel grooter wordt.

De meeste handels- en cultuurinstellingen, die personeel uit Nederland bekomen, betalen den overtocht.

Wij vernamen echter, dat een cultuurman op Java geschikte jongelui laat uitkomen, die zelf den overtocht bekostigen. Hij liet onlangs een vertrouwd helper in Nederland een advertentie plaatsen, waarbij sollicitanten werden opgeroepen. Er kwamen 204 sollicitaties. Op twee zittingsdagen passeerden zij allen de revue, waarbij er honderd afvielen. Van de overgeblevenen werden reeds enkelen op Java geplaatst en men hield er nog twintig in petto, die waarschijnlijk ook binnenkort hun plaatsing in Indië zullen vinden. Zij beginnen op een salaris van honderd gulden, bekomen zoodra zij de taal van het volk kennen 125 en een half jaar later 150 gulden salaris. In den regel bekomen zij in het eerste jaar een tantième van ongeveer 500 gulden, welk bedrag in de eerstvolgende jaren gemeenlijk stijgt tot 1200 gulden. Toekomst is er genoeg.

Het aldus uitgezonden personeel betaalt zelf den overtocht, en dat bedrag wordt ook niet na een dienst van enkele jaren terugbetaald. Men gaat daarbij uit van het beginsel, dat jongelui er ook prijs op moeten stellen in Indië een plaatsing te krijgen. Het moet hun ernst zijn. Vaak zijn zij niet in staat een bedrag van ongeveer 800 gulden bij elkaar te krijgen. In zoo'n geval behoort er heel wat energie toe de vereischte som machtig te worden. De ervaring heeft geleerd, dat jongelui, wien het niet al te gemakkelijk werd gemaakt, naar Indië te gaan, hier goed voldeden.

Er is stellig voor die methode van werkkrachten zoeken veel te zeggen, maar een evangelie moet men er toch niet van maken."

De Indische Artsenschool. — Deelde de Minister v. Koloniën in zijne Memorie van Antwoord op het voorloopig verslag, dat de Tweede Kamer over de Indische begroting uitbracht, met verwijzing naar eene mededeeling in het Kol. Verslag, mede, dat de oprichting eener tweede artsenschool in overweging was, in het Bat. Nblad werd melding gemaakt van plannen tot spoedige oprichting van een tweede artsenschool, open voor alle rassen, natiën en standen. Naast de Inlandsche artsenschool te Batavia, die een uitbreiding ondergaat, komt dan volgens genoemd blad een tweede school.

„Aan deze tweede artsenschool, die te Soerabaja zal worden gevestigd, zal geen voorbereidende cursus worden verbonden; de studie zal er zeven jaren duren; de school zal, gelijk in den aanhef dezes reeds gezegd, opengesteld zijn voor alle rassen; op de Inlandsche artsenschool zullen na de uitbreiding ook Chineesche studenten worden toegelaten, terwijl de studenten niet aan eenige verplichting tot dienst-

donkere lucht afteekende. Dit kunstwerk bezielde hem met nieuwe ideeën, en op den achtergrond van zijn gedachten zag hij voortdurend een lieve, witte gestalte.

Het was reeds over tien, toen hij eindelijk in een huurrijtuig kon springen en naar huis rijden door drukke straten, waarop hij echter weinig acht sloeg. In het hotel aangekomen, liep hij haastig de trappen op. Bij de tweede étage hield hem een heer staande, uitroepende:

— Zijt gij het werkelijk?

Hij kerkende een zijner voormalige leeraren, een professor aan de technische hoogeschool te Berlijn Riedhammer moest hem heel wat vragen beantwoorden.

— Laten wij nu samen een flesch champagne drinken, besloot de oude heer. Wij moeten uw terugkomst in Europa met sekt vieren. Of wilt ge liever nog wat gaan flaneeren. Mij ook goed.

Arnold kon hem niet kwijt raken. Met moeite kon hij even naar zijn kamer gaan, om te zien of daar ook soms een briefje voor hem lag. Niets. Goddank, dacht hij, zij verwacht mij dus.

Alles was in huis nog in rep en roer. Hij zuchtte, zoo laat durfde hij het niet wagen naar Jeanne toe te gaan. Hij begaf zich dus naar het restaurant, waar de professor dadelijk beslag op hem legde.

Hun gesprek was in het begin niet erg levendig. Arnold moest vertellen en kon het niet. Met moeite poogde hij zijn gedachten te verzamelen, maar zijn toehoorder was toch zeer tevreden.

MAGAZIJN van Heerenhoeden,
— Petten en Pelterijen. —

EDUARD PELGER

PRINSESTRAAT 35, :: 's-GRAVENHAGE

: TELEPHOON 3902. :

VOORHANDEN:

HEEREN BONTKRAGEN

- en BONTMUTSEN -

DE VRIES & Co. - PRINSESTRAAT 17

TELEFOON 3969,

behandelt alle passages en verzendingen naar plaatsen in Ned.-Indië, Afrika, Amerika, Australië en Azië, en sluit alle soorten Assurantiën (Zee-, Brand-, Inbraak-, Ongelukken-, enz.) tegen de billijkste prijzen en voordeeligste condities.

'Frans van Wijk en Zonen,'

24 Vlamingstraat,

:- DEN HAAG. :-

Huishoudelijke-, Keuken-, Badkamer-
Inrichtingen.

Kleermakerij E. STAAL.

Lange Houtstraat 18, 1e Étage.

SPECIAL TARIEF voor Abonnementen.

— Telefoon 3535. —

Exploitatie-Maatschappij

PARKEN „GROOT-HAESEBROEK” en „OUD-WASSENAAR”.

Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK”, Wassenaar, „ HAAG 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,

Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,

Wie rust verlangt na zijn werk Die bouwt op „OUD-WASSENAAR” of „GROOT-HAESEBROEK”.

Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.

Uitmundend ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR”.

Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert. Uitstekende keuken, wijnen van bekende huizen.

Geregeld AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.

Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

neming bij den staat na afgelegd eindexamen zullen worden gebonden. Een internaat, met studietoelage van staatswege wordt evenmin aan de school gekoppeld. De inrichting zal afleveren Indische artsen en vermoedelijk Indische Artsenschool worden genoemd. De afgeleverden zullen het recht hebben tot uitoefening der geneeskundige practijk in geheel N.-Indië. Wellicht zal eenmaal ook een doctoraat ter verkrijging in uitzicht worden gesteld."

Naar aanleiding hiervan maakt hetzelfde blad in een volgend nummer eenige opmerkingen en zegt dan o.m.:

„Een andere kwestie is de uitoefening der geneeskunde na afgelegd eindexamen der Ind. Artsenschool. Ook dit schijnt een toekomst-kwestie, is het in waarheid echter niet. Men zal het met ons eens zijn, dat de aanstaande medische inrichting, ook zijn studenten dient te hebben. De Javaansche bevolking heeft getoond, dat zij voor de Westersche medische wetenschap veel voelt; dat bewijst de Ind. artsenschool. Ook het Chineesche- en Indo-Europeesche element zullen een aanzienlijk contingent studenten leveren; daarvan zijn wij overtuigd, mits duidelijk zij, welke positie de alumni na afgelegd eindexamen zullen bereiken. De regeling dier positie is dus een urgente kwestie, zij moet plaats gehad hebben om zoo te zeggen vóór dat de eerste spade in den grond gaat voor het gebouw van de „Ind. Artsenschool". Hoe noodzakelijk dit is, leert de geschiedenis der Inlandsche rechtsschool. En wellicht zal het aanbeveling verdienen, met een goedkoopere streefing der ijdelheid, naar Britsch-Indisch voorbeeld de afgeleverde studenten der school reeds dadelijk 'n titel als eerepalm in uitzicht te stellen. Daar kan weinig tegen zijn, waar toch voorloopig gehandhaafd zal moeten worden de voorwaarde, dat het diploma van eindexamen geen recht zal kunnen geven op uitoefening der geneeskunde buiten Indië. Er is inderdaad geen practisch bezwaar tegen het verlenen van titels. En men zal daardoor de kansen van slagen der school ook voor de Europeesche en Indo-Europeesche samenleving in deze kolonie zeer veel hooger gebracht hebben.

Nog dit: het feit, dat nu de tegenstand voor de medische studie is overwonnen, brengt van zelf de vraag te berde: „Wanneer ook een „Indische Rechtsschool" voor alle rassen en klassen?"

De nieuwe Directeur van Onderwijs en Eeredienst. —

In De Java-Bode lezen wij:

„Er loopen, zooals gewoonlijk in dergelijke gevallen, allerlei geruchten omtrent den aanstaanden opvolger van den tot lid in den raad van Nederl.-Indië benoemden directeur Koster. Als de meest ernstige kandidaten worden genoemd de heeren M. G. Hoekstra, inspecteur vóór het middelbaar onderwijs, en J. hr. Mr. A. C. D. de Graeff, 1ste gouvernementssecretaris."

„Schoolman" schrijft in hetzelfde blad een artikel om te betoogen, dat, waar het Departement van Onderwijs en Eeredienst nu zoo goed als uitsluitend onderwijsbelangen te behartigen heeft, het verstandige politiek geacht moet worden de leiding van dat Departement toe te vertrouwen aan iemand die zijn sporen op onderwijskundig gebied inderdaad ook verdiend heeft.

De professor begon weldra druk te praten over de groote vooruitgang van Duitschland in de laatste jaren, waarbij hij zijn voormaligen leerling uithoorde om te onderzoeken of deze ook geschikt zou wezen een leeraarsplaats aan de hogeschool te bekleeden. Arnold deed zich op zijn gunstigst voor, want in dat geval kon hij in Europa blijven en trouwen.

Het bloed steeg hem naar het hoofd en hij zag den ouden heer, die hem eerst zoo onwelkom was, nu hoogst dankbaar aan. Zoodoende viel de tijd van wachten hem immers minder lang.

Ten slotte zag hij op zijn horloge dat het reeds één uur was.

Zij waren de laatste bezoekers in het restaurant. De kellers hadden de andere tafeltjes al met stoeien bezet. Toen zij in de vestibule kwamen, was het daar pikdonker. De professor bromde: Wat heb ik nu? Anders brandt het gas hier den geheelen nacht.

Riedhammer vroeg hem een paar waslucifers om zijn kamer goed na te kunnen zien, zeide hij. Bij den trap bleef hij staan luisteren. Zoodra alles weder stil was in huis, begaf hij zich naar 117, stak een waslucifer aan, en toen hij zeker was van het goede nummer, deed hij de deur open. Door den luchtstroom ging de lucifer echter uit; hij vond het plotseling kil-koud in de kamer.

Waarom had men het tapijt weggenomen? Hij riep: Jeanne! Geen antwoord. Hij bleef als aan den grond genageld staan. Alles was zoo vreemd. Het venster moest open zijn, het was bepaald koud in

De Generaalsbenoemingen. — Naar aanleiding der jongste benoemingen, merken de Ind. bladen op:

„De kolonel K. van der Maaten stond reeds lang op de nominatie voor generaal-majoor; dat de gouverneur van Atjeh, kolonel H. N. A. Swart, in de promotie zou deelen, lag voor de hand; kolonel J. P. Michiels, eerst door den gouverneur-generaal Van Heutsz achteruit gezet, door zijn opvolger beter gewaardeerd, en tijdens diens reis naar Indië aan hem toegevoegd, ziet zich nu in eere hersteld. En de benoeming van kolonel Kronouwer was noodig ter vervanging van generaal Loke, die van de artillerie was.

Het eenige wat opvalt, is de benoeming, tegelijkertijd, van den chef van het wapen der genie tot ridder in de Orde van de Nederl. Leeuw. Sedert generaal Staal kan de genie niet meer door een generaal gecommandeerd worden, en kolonel De Vos is ouder kolonel dan drie van de nieuwbeneemde generaals."

Een nieuw blad. — Te Bandoeng is 28 November j.l. een nieuwe drukkerijzaak geopend onder den naam Fortuna. 5 December zou zij een begin maken met de uitgifte van een nieuw Maleisch-Soendaneesch blad, de Sinar Pasoenda, dat driemaal in de week zal verschijnen. Redacteurs zijn Wignjo Darmodjo en Raden Moesa.

Een groot plan. — Volgens het Bat. Nblad zou er een consortium gevormd zijn, dat zich ten doel stelt het Hotel Wisse aan te knopen met de links en achter belendende perceelen, met het doel op dien grond een groot, modern hotel te bouwen. De bedoeling zou tevens zijn een strook grond aan den kant der rivier aan de gemeente te verkopen voor het doortrekken van den weg Noordwijk-Molenvliet Oost; het nieuwe hotel ou dus aan twee kanten door de straat begrensd worden.

„Een hotel in het centrum van Weltevreden, met eenige honderden kamers, modern ingericht, voorzien van alle gemakken, waarin plaats zou zijn ook voor den meest eischenden toerist, het is bijna te mooi om het te gelooven!" vindt het blad.

WEST-INDIË.

SURINAME.

In de namiddagzitting van 22 December is de Surinaamsche begrooing in de Tweede Kamer behandeld. Voor uitvoerige debatten bestond geen aanleiding, daar het voornemen bestaat in Februari het rapport der Suriname-commissie te bespreken.

Naar aanleiding van de beschouwingen in Het Kol. Weekblad no. 50, vroeg de heer Van Doorn den Minister inlichtingen over de grensregelingen met Frankrijk en Engeland. De Minister antwoordde, dat er met Frankrijk onderhandelingen worden gevoerd over de grensregeling langs de Marowijne. Deze verkeer in een zóó ver gevorderd stadium, dat spoedig de goede oplossing is te voorzien. Zeer terecht zeide de Minister, dat er van een grensregeling met Engeland eigenlijk geen sprake is. Zijne Exc. zou met zijn ambtgenoot van buitenlandse zaken in overleg treden om een beeld te geven van den stand der zaken bij de Corantijn.

Het is te hopen, dat dit beeld den vorm zal hebben van een Oranjeboek, waarin de geheele diploma-

de kamer, en het rook er naar carbol, hetgeen hij overdag niet had opgemerkt.....

Om geen leven te maken, grijpt hij naar de toilettafel. Hij tast in de ledige ruimte. Niets, nergens iets te zien. Hij roept nog eens, nu een weinig harder: Jeanne! Doodsche stilte! Plotseling ontwaart hij nu zijn oogen een weinig aan de duisternis gewend zijn, dat er ook geen gordijnen meer hangen. In waanzinnige angst bespeurt hij nu tevens dat er geen behangsel meer op de muren is, dat de geheele kamer ontredderd is geworden.

Hij wil de deur uit snellen, maar kan die niet vinden. Hij loopt een tijdlang als een dolle door het vertrek rond, totdat hij tenslotte gejaagd de trappen opsnelt.

Plotseling ziet hij iemand over de gang sluipen. Een man met een grooten rol op den schouder, die al spoedig weder in de duisternis verdwijnt.

Later bedacht Arnold, dat het wel een dief geweest kon zijn, maar alles was hem nu onverschillig. In zijn kamer maakte hij licht en bleef toen lang onuitgekleed voor zijn bed op een stoel zitten. Teleurgesteld verlangen, boosheid op zichzelf en een afgrijselijk gevoel van angst dreven hem de tranen in de oogen. Een paar malen stond hij op en ging luisteren. Alles trok hem naar Jeanne Stevens, maar dan weer meende hij voetstappen te hooren en bleef hij zitten. Toen de zon opging, legde hij zich eindelijk uitgeput te bed en viel in slaap.

(Wordt vervolgd).

PEEK & CLOPPENBURG

- Wagenstraat 12-14-16 -
Spuistraat 13 - DEN HAAG.
VERDER IN ALLE STEDEN.

□ HEEREN- en KINDERKLEEDING □
□ UITRUSTINGEN □
□ HOEDEN HEMDEN ONDERGOEDEREN □

C. FORTMANN,
SPUISTRAAT 10, DEN HAAG.

GROOTSTE KEUZE
in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN,
:- MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN. :-
Verzendingen onder garantie van gave overkomst.

H. ZUMPOLLE VEENESTRAAT 29
Telefoon No. 4105

Specialiteit in KOFFERS, LEDERWAREN, REISARTIKELEN.

SPECIALE AANBIEDING:

Gepantserde Hutkoffer, met 1 bak, lang 100, breed 50, hoog 36 c.M. f. 9.75
Dezelfde Koffer, met 1 bak, hoog 40 c.M. (voor de nieuwe schepen) . 10.75
Gepantserde Mailkoffer, met 1 bak (voor het bagageruim) lang 100, . 11.50
breed 50, hoog 50 c.M. 6.25
Gepantserde Boekenkoffer, 50 en 50 c.M. 6.25

ZENDINGEN NAAR INDIË ELKE WEEK.

LEVEN VERZEKERING

EERSTE ROTTERDAMSCHER

ROTTERDAM,
Oudehavenkade No. 1, Plan C.
Hoofdvertegenwoordiging in Nederl.-Indië:
De Heeren VAN HEUSDEN en MEES,
Kali-Besar, Batavia.
Zeer vrijgevege Polisvoorwaarden.

VERZEKERING.

ONGEVALLIEN

VAN BOMMEL
Vlamingstraat 8-10.

BAL-Handschoenen. SHAWLS. TASSCHEN.

KANTOOR. Vluggen en degelijke opleiding.

Firma OUWERLING, De Ruijterstr. 46. Tel. 7146.

MACHINESCHRIJVEN, verschillende machines, f 10.— het geheel.
STENOGRAFIE, cursussen (f 10.—) en privaattlessen.
BOEKHOUDEN in cursussen f 2.50 per maand.
Ochtend-, middag- en avondlessen.

Piet Heinstraat 123.
Telef. 5262 HAAG.

A. Op' Landt.

Steeds nieuwste garneringen.
Aangename gelegenheid tot het doen Uwer inkoop.

tieke correspondentie over deze zaak wordt gepubliceerd. Voor het drukken hiervan is niet veel tijd noodig. Spoed is hier gewenscht, opdat de pers den tijd hebbe de zaak te bespreken vóór de behandeling der Surinaamsche begroting in de Eerste Kamer.

Herhaald worde hier hetgeen in no. 50 van dit weekblad werd opgemerkt: „Zonder kennisgeving van de correspondentie zal een debat in de Staten-Generaal tot niets leiden.”

Na de hooghartige woorden van den heer de Villiers, bij gelegenheid van zijne lezing voor de Society of Arts, vordert de eer van het land, dat men deze grensregeling — waaraan meer vastzit dan de kwestie der bronrivieren — eindelijk tot stand brengt, zonder zich door Engeland te laten schoolmeesteren.

Wellicht geeft het officieele verslag der Kamerzitting, dat de volledige rede van den Minister zal brengen, aanleiding om op deze kwestie terug te komen.

In dezelfde zitting heeft ook de heer v. Vuuren het woord gevoerd. De kennis, die dit Kamerlid van Suriname bezit, is niet geëvenredigd aan de hoogte van zijn toon.

Volgens het verslag in de N. R. Ct. zou de heer Van Vuuren o. m. gezegd hebben: „Dezerzijds zal nooit instemming worden betuigd met de plannen der commissie om eeredienst en bijzonder onderwijs met handen en voeten over te geven aan den grootsten vijand: de Koloniale Staten.” De waarheid is, dat de Koloniale Staten een achttal jaren geleden hunne goedkeuring hebben gehecht aan eene door gouverneur Lely ingediende regeling van de subsidie aan de bijzondere scholen, zóó vrijgevig, dat men er wel toe zal moeten overgaan maatregelen te beramen om de enorme stijging dier subsidiën tot staan te brengen.

In verband met hetgeen de Min. van Koloniën over de grensregeling in de Marowijne zeide, volge hier een zeer belangrijk artikel uit De West van 1 December, getiteld: „Goudbaggeren in de Marowijne”.

„Naar men zegt, is er nu eindelijk kans, dat spoedig een traktaat tot stand komt tusschen Frankrijk en Nederland, betreffende de regeling van de Marowijne-grens.

De kolonie heeft groot belang bij deze zaak, omdat op het tot stand komen van dit traktaat wordt gewacht voor de uitgifte van belangrijke goudbaggerconcessiën in de Marowijne, reeds meer dan tien jaren geleden aangevraagd.

De heer Perry Tiffany, die op dit oogenblik weder in de kolonie vertoef, heeft in Februari 1900 concessie aangevraagd om goud te baggeren in de Marowijne, van af de Spariwini naar het Zuiden. Een gedeelte van den stroom was door hem geprospecteerd, met gunstig resultaat. Hij bevond, dat de bodem geheel uit zand bestaat, zoodat het elders in Suriname zoo beruchte kleibaggeraangestak hier niet te vreezen schijnt.

Een jaar later werd door wijlen den heer O. W. Joslyn Sr. — wiens zoon, O. W. Joslyn Jr., thans ook weder in de kolonie vertoef — een zelfde concessie aangevraagd, voor de Lawa.

Daar de aanvragers der concessiën bij voorbaat bereid waren, zich te schikken naar alle bepalingen, die een tusschen Frankrijk en Nederland te sluiten grenstraktaat mocht bevatten, bestond bij de toenmalige gouverneurs van Fransch- en Nederlandsch Guyana geen bezwaar, de concessiën toe te wijzen. Ook in Europa bestond daartegen aanvankelijk geen bezwaar, zoodat de gouverneurs machtiging ontvingen van de respectieve staatshoofden, om tot voorloopige uitgifte der concessiën over te gaan.

Deze machtiging werd echter kort daarop gevolgd door een bericht aan den gouverneur van Suriname, dat de uit te geven concessiën gebaseerd behoorden te zijn op het te sluiten grenstraktaat, zoodat op het tot stand komen daarvan moest worden gewacht.

Sedert wacht men. De aanvragers hebben niet stil gezeten. En het bijzonder de heer Tiffany heeft herhaalde reizen gemaakt naar Europa en Suriname, in het belang van de zaak. Hij was enkele maanden geleden weder in Europa, waar hem nu een spoedige regeling der zaak in uitzicht is gesteld.

Inmiddels zijn in 1904 door anderen goudconcessiën aangevraagd in hetzelfde deel der Marowijne.

De billijkheid brengt natuurlijk mede, dat de concessie wordt toegewezen aan den eersten aanvrager. Te meer bestaat daartoe aanleiding, omdat bekend is, dat de heer Tiffany aanzienlijk kapitaal achter zich heeft. De firma R. T. Wilson & Co. te New-York, in de financierswereld welbekend, is in deze onderneming betrokken. Dit is een waarborg, dat de zaken onmiddellijk en krachtig zullen worden aangepakt, wat niet het geval is wanneer de concessie toevalt aan personen, die haar zoogenaamd moeten inbrengen.

Is het billijk om de eerste kans te geven aan de eerste aanvragers, aan den anderen kan het niet onbillijk worden geacht, eenige beperkende bepalingen te stellen, bv. dat na verloop van eenige jaren een geleidelijk grooter wordend gedeelte van de concessie komt te vervallen.

In den laatsten tijd geniet de kolonie de twijfel-

achtige eer, om de belangstelling te wekken van Amerikaansche gelukzoekers, die ten behoeve van de kolonie — lees: ten behoeve van hun eigen zak — een reclame maken, waarmede de belangen der kolonie niet gediend worden.

Op zulke belangstelling wordt in de kolonie geen prijs gesteld.

Ernstige, kapitaalcrachtige ondernemingen zijn echter zeer welkom, vooral in dezen tijd, nu het grootkapitaal zich nagenoeg geheel heeft teruggetrokken uit onze goudindustrie.

Onder die categorie van ondernemers meenen wij de Amerikaansche heeren Tiffany en Joslyn te mogen rangschikken. Het belang van de kolonie eischt om zulke ondernemers allen mogelijken steun te verleenen. De voorbereidingen voor deze grootsche onderneming zijn reeds getroffen. Zoodra de concessie verleend is, wordt telegrafisch de eerste baggermolen besteld, een baggermolen, waarvan de installatie minstens 150,000 dollars zal kosten, weldra door meerdere te volgen. Dat men meer dan tien jaren op de concessie heeft willen wachten, bewijst de waarde die men daaraan hecht.

Wij geven het bestuur in overweging om het spoedig tot stand komen van deze, voor de kolonie zoo belangrijke onderneming, zooveel het kan te bevorderen, en, na zich overtuigd te hebben van de kapitaalcrachtigheid der ondernemers, bijtijds te overwegen, welke voorzieningen van gouvernementwege te Alhina of elders kunnen worden getroffen, om het welslagen te bevorderen van de reuzenonderneming, die, hopen wij, weldra de Marowijne tot haar operationeveld zal kiezen.”

Hier volgt nog het een en ander uit de Memorie van Antwoord betreffende het V. V. der Surinaamsche begroting en de daarbij gevoegde Nota van wijziging:

Onder het hoofd Justitie en Politie schrijft de Minister:

„Het ligt in de bedoeling van den ondergeteekende om in verband met de beschouwingen der Suriname-commissie over de hooger bedoelde reorganisatie van de rechterlijke macht en de bezwaren, die daartegen door het hof van justitie en de Koloniale Staten zijn ingebracht, over het reorganisatieplan het advies van enkele deskundigen hier te lande uit te lokken.”

Dat Het Koloniaal Weekblad dit voornemen van den Minister zeer toejuicht, behoeft geen nadere verklaring als even in herinnering gebracht wordt wat in het nummer van 8 Juni 1911 over deze reorganisatie is geschreven:

„De verwachting mag hier worden uitgesproken, dat de in Suriname uitgeoefende kritiek aan de Regeering aanleiding zal geven de in overweging zijnde reorganisatie nog eens nader te overwegen of te doen overwegen door eene daartoe te benoemen commissie.

Er wonen thans in Den Haag verscheidene rechtsgeleerden, die jaren lang in Suriname verschillende betrekkingen, daaronder zelfs de hoogste, hebben bekleed. Daaronder zijn ook oud-leden van de rechterlijke macht in de kolonie. Betere gelegenheid om een deskundige commissie te benoemen is haast niet denkbaar.”

De Minister doet hier den eersten stap op een zeer goeden weg. Wat toch getuigt meer van wijs beleid, dan het gebruik maken van de kennis en ervaring door langjarigen dienst in de kolonie verkregen? Wie weet of deze stap niet leiden zal tot de instelling van een permanenten raad van advies, bestaande uit oud-ambtenaren uit de Koloniën?

In de Nota van wijziging zegt de Minister:

„Het bedrag, dat ultimo December a.s. tot liquidatie van de bacovencultuur, aan de planters zal zijn uitgekeerd, wordt geraamd op f 345000. Daartegenover staat eene bate wegens opbrengst van verkochte bacoven van ongeveer f 145000, zoodat van de f 500000 welke onder artikel 130 van de loopende begroting voor de liquidatie werd toegestaan, feitelijk nog f 300000 beschikbaar blijft.

„Het komt den ondergeteekende wenschelijk voor, dat bedrag op de ontwerp-begrotingover te brengen, ten einde in het volgend jaar, zoolang als noodig zal blijken, met het verleenen van steun aan de bacoven-ondernemingen te kunnen voortgaan.

„Over de inrichting van eene landbouwbank, die aan deze ondernemingen het noodige bedrijfskapitaal zou kunnen verstrekken, worden thans besprekingen gevoerd, welke, naar gehoopt wordt, tot een bevredigend resultaat zullen leiden.”

WAT DE INLANDER ZEGT.

Boedi-Oetomo. — Den 16en en 17en September jl. werd de jaarlijksche algemeene vergadering van de Jong-Javaansche vereeniging Boedi-Oetomo ten huize van den heer Mas Ngabehi Soediro Oesoedo te Djocjarta gehouden.

Het terzake opgemaakt Kort-Verslag, voorkomende in de Pemberita Betawi van 7 October no. 229, vermeldt dat van de 34 afdelingen slechts 20 gedelegeerden vertegenwoordigd waren en wel door 66 personen. Het geheele Hoofdbestuur dat volgens de Statuten aan de beurt van aftreding was, 3 commissarissen en een 50-tal belangstellenden waren aanwezig.

Na gehouden stemming werden tot leden van het

P. ABRAHAMSON,

HOFJUWELIER,

VEENESTRAAT 27. SPUISTRAAT 56/58. PRINSESTRAAT 34.
Tel. 2515. Tel. 40. Tel. 2823.

— DEN HAAG. —

INKOOP tot de hoogste waarde van INDISCHE BRILLANTEN, DIAMANTEN, GOUD, ZILVER en PLATINA. TAXATEUR.

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. ^{v/h.} CORSMIT BROSSOIS & Co.

Korte Voorhout 12^a - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

om direct te betrekken.

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

A. SCHARENBERG,

HOFLEVERANCIER.

NIEUWZILVER- EN NIKKELWERKEN

HUISHOUELIJK LUXE

TELEPH. INTERC. 2443.

HOOGSTRAAT 15, - 's-GRAVENHAGE.

NIET DUURDER, WEL BETER DAN ANDER BROOD

ONVERPAKT BROOD IS

ONHYGIENISCH

ONSMAKELIJK

ONZINDELIJK

SUMMUM LUXE-BAKKERIJ
TEL. 1035
PRINSEGR. 126
126A

KOSTKINDEREN.

Bij onderget., oud-hoofdonderw. (gep. O.-I. Ambten.) te ARNHEM, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een paar schoolgaande kinderen.

De schoone omstreken, de gezonde ligging en de vele onderwijsinrichtingen doen vele Indische families zich hier vestigen.

Toezicht op de studie verzekerd.

S. J. H. VAN MERKOM,
DULLERTSTRAAT 1 - ARNHEM.

Perry & Co.

Plein - DEN HAAG

KAMMEN & BORSTELS

FIRMA TENZER,

Noordeinde 139a. - Tel. 4229. — DEN HAAG (Holland).

MAGAZIJN VAN

KUNST-SCHILDERSARTIKELLEN
voorwerpen om te Snijden, Branden,
Beschilderen, enz.

Opgericht 1887.

BREDA.

BOSCHRIJKE OMGEVING.

WONINGINRICHTINGEN

in huur.

Groote Markt 50. P. HEIJMAN.

MEUBELFABRIEK.

BEHANGERIJ.

Hoofdbestuur gekozen de volgende candidaat gestelde personen: Raden Toemengoeng Adipati, regent van Karang-Anjer, voorzitter; Mas Ngabehi Soediro Oesoedo, oud-Inl. geneesheer te Doekakarta, onder-voorzitter; Raden Sosro Soegondo, onderwijzer aan de kweekschool, 1e secretaris; Raden Sosro Soegondo, 2e secretaris; Raden Mas P. Gondo Atmodjo, Wedono van Pakoe Alam, penningmeester. Tot commissarissen werden benoemd: Raden Gondo Atmodjo; Raden Atmo di Rono, architect te Semarang; Raden Sasro Widjojo, Djaksa te Sragen; Raden Soesatija, Djaksa te Koedoes.

Behalve de behandeling van het 3de jaarverslag der vereen., was het voornaamste punt, dat besproken werd, de toekenning van geldelijken steun aan één der leerlingen van de kweekschool, die met goed gevolg het eind-examen had afgelegd, teneinde hem, na geneeskundig onderzoek, in staat te stellen zijne studies voor onderwijzer gedurende 2 a 3 jaren in Nederland te voltooien. *)

Bij eventueelen terugkeer in Ned.-Indië stelt men zich voor dezen persoon, met een behoorlijke bezoldiging, te plaatsen op een school door de vereeniging opgericht, waar hij met het onderwijs in de Nederlandsche taal zal worden belast.

De voorgeschoten gelden zullen worden verkregen door de maandelijksche contributie van alle leden met een klein bedrag te verhoogen, terwijl die gelden, na plaatsing van den titularis door dezen bij maandelijksche pajementen zullen worden teruggevorderd.

Het Inlandsch onderwijs. — Aan de T a m a n P e n g a d j a r van 15 September no. 2 zijn de volgende berichten ontleend:

Het aantal eerste klas scholen op de Buitenbezittingen zou in de maand October 1911 met drie zijn vermeerderd en wel ter hoofdplaats Padang (Westkust van Sumatra), te Fort de Kock (Westkust van Sumatra) en ter hoofdplaats Palembang. Het onderwijs, ook in de Nederlandsche taal, zal daar geheel op gelijken voet worden gegeven als op de gelijknamige instellingen op Java, en is men, voorshands althans, dus aan de wenschen van de Sumatran te gemoet gekomen.

Ten behoeve van het onderwijzend personeel op de gouvernementsskweekscholen is op 22 Augustus 1911 te Buitenzorg een cursus in het leven geroepen waarin voorbereidend landbouwkundig onderricht gegeven wordt. De Nederlandsche onderwijzers van die instellingen nemen daaraan ten getale van 15 deel, terwijl 2 onderwijzers van de Katholieke kweekschool te Moentilan (Kedoe-Java) eveneens de lessen volgen. Bij de opening van den cursus was de Inspecteur-Adviseur van het Inlandsch onderwijs tegenwoordig.

Het doel van dezen cursus is den onderwijzers zooveel van het landbouwonderwijs bij te brengen, als hun van nut kan zijn bij het onderricht in de klas om zekere leiding in die richting aan de leerlingen te geven.

De Nederlandsche onderwijzers van de opleidingscholen in Ned.-Indië hebben in de maand Juli 1911 te Bandoeng (Preanger Regentschappen—Java) de vereeniging I n l. o n d e r w i j s opgericht, welke algemeene instemming heeft gevonden bij de Inlandsche onderwijzers, die diens gevolgde in grooten getale als lid zijn toegetreden. Uit het vastgestelde werkplan blijkt, dat men beoogt:

- 1e. Het wijden van buitengewone zorg bij het onderricht aan de karaktervorming der leerlingen en aan hunne gezondheid;
- 2e. er voor te zorgen dat het onderricht op alle scholen zooveel mogelijk in gelijke richting plaats heeft;
- 3e. het boramen en uitvoeren van maatregelen teneinde het voorbereidend onderwijs geheel te doen aansluiten aan het voortgezet onderwijs;
- 4e. het kiezen van leermiddelen en boeken, welke geschikt zijn als lectuur voor den Inlander;
- 5e. het bevorderen van de promotie-belangen der Inlandsche onderwijzers;
- 6e. het houden van vergaderingen met Inlanders die naar vooruitgang streven;
- 7e. het aanleggen van boekeringen ten behoeve van den kleinen man.

Reeds in de jaren 1907 en 1908 streefde men er naar deze vereeniging in het leven te roepen, doch wegens de geringe belangstelling, welke destijds betond, kwam het plan niet tot uitvoering, wellicht omdat toen de bevordering der materiële belangen van het onderwijzend personeel meer op den voorgrond stond.

Thans is het werkplan geheel anders ingericht en komen daarop meerdere hoogstbelangrijke onderwerpen

*) In den geest dus als door den heer Soetan Casajangan Soripada voorgesteld, bij diens voordracht, gehouden voor „Moederland en Koloniën" op 28 Maart 1911.

pen voor, ook in het belang van den kleinen man. Oorspronkelijk wilde men eene contributie heffen van f 0.25 per maand en per lid, doch dit bedrag is thans op f 1.— per maand gesteld.

Volgens dit blad zouden de Europeesche onderwijzers van de Inlandsche kweek- en opleidingscholen zeer klagen over hunne geringe bezoldiging, terwijl hun werkzaamheden steeds in omvang toenemen. De bevordering gaat zeer langzaam, doordien de regeering telkens de onderwijzers bij het Europeesch onderwijs tot Directeur van de instellingen bij dien tak van dienst benoemt.

Volgens den inhoud eener circulaire van den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid moet het bedrag van het schoolgeld op de 2e klas scholen worden verhoogd bijaldien deze in de buurt van een desaschool zijn gelegen. Het doel van de nieuwe regeling is de toeloop tot eerstgemelde inrichting te beperken.

Ook schijnt in het voornemen der regeering te liggen de ruimte in de 2e klas scholen niet uit te breiden bijaldien het aantal candidaten te groot is voor de beschikbare ruimte. De afgewezenen moeten dan maar zien, dat zij op de desascholen terecht komen. Aldus bovengenoemd blad.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De leermeesters van Z. M. den Keizer van China, Hsuan-Tung. In één der vorige Kol. Weekbladen werd reeds melding gemaakt van het feit, dat de opvoeding van den jeugdigen keizer van China door de Keizerin-Weduwe was toevertrouwd aan den Groot-Secretaris Lu-Jun-Hsian en aan den Vice-president Chen-Pao-Chen, ook wel bekend onder den naam van T a n - P o o - T h i m.

Thans voegt de H o - P o van 11 October 1911 no. 44 aan dit bericht toe, dat beide heeren niet bijzonder op de hoogte zijn van Westersche toestanden en dat men, bij het beoordeelen van het onderwerp der opvoeding van Z. M. den keizer, met die omstandigheid rekening zal moeten houden.

De heer Lu-Jun-Hsian is, teneinde zijne nieuwe functie naar behooren te kunnen vervullen, als voorzitter van den Geheimen Raad afgetreden.

Afkomstig uit de provincie Kiangsi (afdeeling Ywensoo) deed hij in het jaar 1874 met goeden uitslag zijn examens en ontving bij die gelegenheid den titel van Tjong Goan. Daarna trad hij in verschillende aanzienlijke functies op, o.a. als lid van de commissie ter bestrijding van het opiumgebruik en als helper van den secretaris van den Raad, die belast was met de reorganisatie van het Hooger Bestuur te Peking en welke regeling in de maand Mei van het jaar 1911 in werking trad.

De bezoldiging van den heer Lu-Jun-Hsian bedraagt thans 12.000 taïl of f 18,700 's jaars.

De heer Chen-Pao-Chen staat bekend als een bekwaam schrijver; is afkomstig uit de provincie Hokian (afdeeling Mansheen-Bankwan), en was destijds zeer bevriend met wijlen den onderkoning Chan-Chih-Tung. Hij is thans 62 jaar oud. In het jaar 1868 deed hij op 19-jarigen leeftijd met gunstigen uitslag zijn examens, verbleef gewoonlijk te Peking en werd daar als 'n steunpilaar van 't bestuur beschouwd. Zijn laatste functie was gouverneur van de provincie Shangsie, welke stelling hij, met het oog op zijne nieuwe betrekking pri's heeft moeten geven. Zijne bezoldiging is f 18.000 's jaars, zoodat hij financieel niet vooruit is gegaan, aangezien aan het gouverneurschap meer inkomsten zijn verbonden.

Als derde leermeester wordt in de H o - P o nog genoemd de heer I - K e h - T a n van den Boanstan die aangewezen schijnt om Z. M. de Boantaal te onderwijzen.

Er wordt daarbij echter opgemaakt, dat deze taal alleen nog maar van eenige betekenis gesproken wordt in het gebied van Kuldja en dan slechts als conversatiemiddel tusschen de grooten onderling.

Over het algemeen heeft de Chinese pers in China de keuze dezer drie leermeesters met ingenuïteit begroet.

Eén der half-officiële bladen gaf evenwel in overweging Z. M. ook de noodige kennis bij te brengen van leger- en marinebeheer, de sportoefeningen vooral niet te vergeten en er voor te waken, dat de kennis van de Fransche en Engelsche talen niet ontbreke, want alleen met al die kennis toegerust kan verwacht worden dat de keizer in de toekomst zijn taak behoorlijk en met succes zal kunnen vervullen.

De correspondent van de Times het onderwerp besprekende, betreurt het, dat bij gelegenheid van de regeling van het onderwijs, geen maatregelen zijn genomen om de enneuchen-instelling, welke nog in het keizerlijk paleis bestaat op te heffen. Misschien dat zij vroeger haar nut heeft gehad, maar thans wekt zij slechts de spotlust op van al wat vreemdeling is, meent het Engelsche blad.

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

welbekend bij allen die met verlor in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALen: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b. boven maison Krul.

W. POPPINK, :- :-

TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat

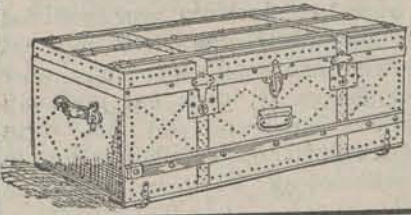
141-143, Den Haag.

Geheel gepantserde Hutkoffers.

Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 12.50.

Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, m. bak f 11.50.

Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog, m. bak f 12.—

RIPPEN

PIANOHANDEL

PIET HEINSTRAT 42

ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN STEMMEN

J. VAN MOORSEL,
SCHOOLSTRAAT 27 - Telefoon 2014.

EERSTE HUIS in Stoffen,

Katoentjes en Flanellettes.

Specialiteit in Witte Goederen en Lingerie's.

NOORDEINDE 58
DEN HAAG.

E. Hillmer,
HEEREN MODEARTIKELN
en HOEDEN.

DEN HAAG
NOORDEINDE 58.

P. A. W. PHILIPPONA,

41 Hoogstraat - Den Haag.

Specialiteit in TAFELSERVIEZEN.

Garantie van Bijbestelling.

B. DERKSEN

Brood- en Beschuifabriek

„De Oude Vette Hen”

bij het Raadhuis Den Haag Tel. 2480.

Geregelde bezorging door alle wijken van
Den Haag, Scheveningen en Rijswijk.

LUNCHROOM.

AFTERNOON-TEA.

De Chineesche jeugd ter hoofdplaats Soerabaja.

In de Pewarta Soerabaja van 6 October no. 226, klaagt een zeker Siau-w-Lion-Boo-Siau-w-Lee over het onzedelijkoptreden van de talrijke Chineesche jongelingschap ter hoofdplaats Soerabaja, waardoor het voor de Chineesche dames noodzakelijk wordt zich nooit zonder geleide op den openbaren weg te bewegen. Elken avond toch kan men Chineesche jongelui, waarvan verscheidene een minder goede reputatie genieten, in groepjes op de drukke openbare wegen ontmoeten en zich dan overtuigen van de onzedelijke wijze, waarop zij zich gedragen opzichts vrouwen, die zonder geteide zijn; maken in het geheel geen onderscheid tusschen vrouwen van maatschappelijke stand en die van verdacht allooi en ergeren daarbij allen aan hun vuile taal en onzedelijke manieren.

Het publiek weet over het algemeen zeer goed dat op eene aanzienlijke hoofdplaats als Soerabaja tal van Chineesche vrouwen aanwezig zijn op wier gedrag aanmerking te maken is, doch dat geeft aan de mannelijke Chineesche jeugd nog niet het recht vrouwen van zekere kwaliteit op dezelfde wijze te behandelen als de prostituées en tuitgaan van genen te bemoeilijken.

Onlangs reden drie Chineesche dames zonder geleide op Pasar-Besar in een rijtuig, na in een Euro-schen winkel verschillende artikelen te hebben gekocht. Een harer woonde te Soerabaja en de beide anderen waren van buiten de stad. Vóór den winkel van Hellendoorn werden zij lastig gevallen door 4 Chineesche jongelui, die haar behandelden als publieke vrouwen en haar door hunne onzedelijke taal en gebaren ergerden.

De tegenwoordige tijd heet wel een tijd van vooruitgang zegt schrijver, maar men kan niet anders verklaren, dan dat de zedelijke vooruitgang van de Chineesche mannelijke jongelui ter hoofdplaats Soerabaja allesbehalve te roemen valt.

Van Vreemde Koloniën.

BRITSCH KOLONIËN.

Zeiden wij in een voorgaand overzicht, hoe vele omstandigheden samenwerkten om als onheilbode de durbar in Delhi vooraf te gaan, het is daarbij niet gebleven. Den dag van het groote feest overleed de maharadja van Nepal. De Gaekwar van Baroda, de Inlandsche vorst, die nummer twee was onder hen, die hulde aan den pas gekroonden keizer van Indië brachten, gedroeg zich zoo stuitend onvormelijk, dat het algemeen de aandacht trok, en in weerwil van een verklaring zijnerzijds, dat dit alleen aan zenuwachtigheid toe te schrijven is geweest, wordt er, ook in verband met het vroeger optreden van dien vorst, toch meer achter gezocht. De overbrenging van de hoofdstad van Calcutta naar Delhi blijft bij een deel der pers afkeuring vinden. Verklaarde de Aga Khan, leider der Mahomedaansche Indiërs, dat hij dezen maatregel als heilzaam voor geheel het land beschouwt, invloedrijke Mahomedaanen deelen deze opvatting van den voorzitter van den Moslem Bond niet. Zij drongen aan op het houden van een groote protest-meeting op den 24sten Decemmer, waarin zij er ook op wilden wijzen, hoe de houding van Britannië in Tripoli en Perzië wijst op een breuk tusschen Groot-Britannië en de Islam.

Hoe van Hindoezijde een koude douche over de geestdrift gestort wordt blijkt uit een in de Times gepubliceerden brief, die de 1.200.000 P. St. uitgegeven voor de durbar en de 4 miljoen P. St. noodig voor de nieuwe regeeringsgebouwen te Delhi, stelt tegenover de 300.000 P. St. op het budget uitgetrokken voor het onderwijs van 224 miljoen inwoners. Dit jaar is de helft van Indië als door een wonder ontsnapt aan een algemeene hongersnood en in dit jaar ook zal het arme Indië aan het rijke Engeland tenminste 30 miljoen P. St. betalen zonder eenige commerciële vergoeding; aldus wordt geschreven.

Zoo bracht de koning-keizer de hoofdplaats van Nepal in feestgeschreeuw, terwijl aan het lijk van den vorst van dat land in het paleis treur-ceremoniën werden gewijd, zoo bezocht hij de overige gedeelten van zijn gebied, terwijl de ontevreden partij er pruttelde achter en tusschen de toefuhsende menigte.

En alsof deze teekenen voor het mysteriën zoeken de gemoed van den Oosterling nog niet voldoende zijn, lijdt juist nu een schip, waarop een deel der koninklijke familie, de hertog van Fife en zijn gezin, zich bevinden, schipbreuk bij kaap Spatel en heet dit schip juist Delhi. Bij elk wolkje dat de zon zal verduisteren boven het nieuw ingedeelde Indische rijk, zullen die voortteekenen in herinnering worden gebracht — en er zal zeker partij van getrokken worden door hen, die tegen de Westersche overheersching gekant zijn.

In Nieuw-Zeeland hebben zich bij referendum 255.864 stemmen tegen en 202.608 vóór geheel alcohol-verbod uitgesproken. De toename van hen, die het verbod voorstaan is zoo groot, dat van een volgend referendum over eenigen tijd de overwinning wordt verwacht. Om deze te behalen is een meerderheid van 60 tegen 40 % noodig.

In Juli 1910 maakten vier Zweedsche ontdekkingsreizigers, onder leiding van den etnograaf Mjoberg, een begin met een expeditie naar de tot nu toe weinig bekende streken van West-Australië. Dezer dagen in Zweden teruggekeerd, heeft een hunner, de heer Laurell, interessante bijzonderheden meegedeeld over de kannibalen, die nog in het steenen tijdperk leven. Dierlijk voedsel is in het hoogland moeilijk te vinden. Alles wat zich beweegt, en alles wat kruipt — mieren, slangen, hagedissen — maar ook de eigen kinderen, de leden van naburige stammen worden door den Australischen neger tot voedsel omgezet.

Als griezelige geruststelling maken wij nog melding van deze verklaring der Kimberley kannibalen: Een blanken man eten wij niet zoo gaarne, zijn vleesch is te zout. Veel beter is het vleesch van den zwarten man. Maar smakelijker dan al het andere is het Chineezenvleesch.

Niet straffeloos is China ook tot deze binnenlanden doorgedrongen!

Volgens de Financial Times heeft sir A. Wright een middel uitgevonden tegen de pneumonie, die zoo veel verwoestingen aanricht onder de neger-werklieden in de mijnen aan den Rand. De genomen proeven zijn afdoende gebleken; besloten is 100.000 inboorlingen in te enten.

FRANSCH KOLONIËN.

L'affaire d'Oudja. — De kriegsraad heeft zich onbevoegd verklaard en is diensgevolge ontheven van verder onderzoek in de zaak tegen de heeren Destailleur en Lorgeou, ambtenaren, Pandori, kapitein der douanen, Ben Nacef, de cadé en de adouls, waarvan wij onze lezers op de hoogte hebben gehouden. Hiermede is de kwestie niet afgedaan, want zij is nu in handen gesteld van de civiele autoriteit en den burgerrechter. Wij zullen er dus nog nader van hooren.

KONGO.

Meermalen is van Duitsche zijde geklaagd over gebrek aan samenwerking voor 'handelsverkeer door Belgisch Kongo, zelfs zijn daarvoor in gemeen overleg maatregelen getroffen, die echter niet aan de D. verwachtingen hebben voldaan. Volgens prof. dr. Hans Meijer, kort geleden uit Duitsch Oost-Afrika teruggekeerd, moeten de Duitschers de oorzaak en verbetering echter in andere redenen gaan zoeken. In de „Mitteilungen aus den deutschen Schutzgebieten" schrijft hij: „Wat ons verkeer met de Belg. Kongo betreft, ligt een der moeilijkheden hierin dat de handel van het aan ons grenzend gedeelte steeds meer door de Engelschen naar Oeganda wordt geleid." Dan geeft hij aan hoe van Britsche zijde gezorgd is een bruikbaar wegen-complex te maken naar den automobielenweg die naar zee voert. „Engeland heeft verder in een nieuw grensverdrag met België groote merkantiele voorrechten in het Kiwoegebied bedongen, o.a. de aankoop van een aanlegplaats door een Eng. maatschappij en de bouw van een pier." Prof. Meijer acht het voor de Duitsche belangen o. m. dringend noodig een goedlopend schip op het Kiwoemeer in dienst te stellen. De Belgen hebben in Ngoma een soliede boot van staal, de D. zijn nog alleen op de primitieve Inlandsche vaartuigen aangewezen, die bij eenigszins zwaar weer niet bruikbaar zijn.

POTUGEESCHE KOLONIËN.

S. Leote do Rego, gouverneur van S. Thomé en Principe, die te Lissabon is teruggekeerd, deed mededeelingen over de crisis, die de cacao-plantages doormaken door de moeilijkheden om werkkrachten te krijgen. De misbruiken, welke bekend werden over de werving van inboorlingen uit Angola, op de overval, brachten het Port. gouvernement er toe werkers in Mozambique te doen werven. Daar Transvaal vrijwel alle beschikbare krachten van Mozambique gebruiken kan en voor de mijnen aan den Rand hooger loonen biedt, dan de cacao-plantages geven kunnen, is de proef mislukt. Nu zullen weer inboorlingen van Angola worden geworven. Om alle vroegere misbruiken te voorkomen, zullen de verbintenissen worden aangegaan door tusschenkomst van Portug. ambtenaren en de contracten slechts voor twee jaar gelden. Na deze termijn kunnen de geworvenen naar hun land terugkeeren. — Portugeesche ambtenaren en Portugeesche negerverzorging!

VERKOOPHUIS

GROOT DEN HAAG

HERTOGINNELAAN 103

Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS-MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND van 10—4 uur.

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,

Wagenstraat 44 TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f0.50, DINERS vanaf f0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

S. J. ROTTEVEEL,

Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEREN VAN WONINGEN

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA",

SPIJSTRAAT 16, DEN HAAG - TEL. 3768.

GUNSTIG GELEGEN IN HET MIDDEN DER STAD.
LIFT — ELECTRISCH LICHT — CENTRALE VERWARMING.
80 KAMERS EN SALONS.PLATS DU JOUR 50 Ct. — DINERS VAN f1.50 EN HOOGER.

Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.

J. DEN HARTOG,
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

S. P. VAN DER MAREL,

COPERNICUSSTRAAT 123. — hoek Beeklaan.

TELEFOON 9104Y.

HET ADRES voor KRUIDENIERSWAREN en COMESTIBLES.

5 % dividend.

NEDERLANDSCHE VEGETARIËRSBOND.

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE"

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT, Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94. —

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoende waarborgen.

DUITSCH KOLONIËN.

De benoeming van Dr. Solf tot staatssecretaris van koloniën is met gemengde gevoelens ontvangen, hetgeen te verwachten was na de wijze waarop voor en tegen Von Lindequist partij was getrokken. Enkele bladen, zooals de Deutsche Tageszeitung begroeten den nieuwen minister zelfs op bijzonder onvriendelijke manier. Zij betwijfelt of hij in alle koloniale kringen met voldoende vertrouwen ontvangen zal worden en wijst op de vele gerechtvaardigde aanmerkingen en de scherpe kritiek, die zijn bewind op Samowa heeft uitgelokt.

Tot nu toe was niet veel waarde gehecht aan de tabaksoorten in de Deutsche koloniën verkregen. De Biboendi- en Nieuw-Guinea maatschappijen deden slechts teleurstellende pogingen, in Z.-W.-Afr. voldeed het product alleen aan de Inlanders. Daarmee is het met bijzondere voldoening, dat de Duitse pers melding maakt van het succes van een planter van Esosung in Kameroen die een vrij groote hoeveelheid door hem verkregen tabak naar Duitschland heeft gezonden. Deze is op de markt te Bremen verkocht voor een gem. prijs van 9 Mark per K.G., gedeelten gingen tot 30 Mk. De planter heeft zoo niet alleen loon naar werk gekregen, maar het Comité voor koloniale economie heeft hem ook de premie van 3000 Mk. toegekend, ingesteld voor de eerste bezending tabak uit de D. koloniën geschikt om als dekblad te dienen.

Togo heeft in de laatste jaren gemiddeld voor ongeveer 100.000 Mark bier, voor 75.000 Mk. wijn, bovendien nog voor 20.000 Mk. schuimwijn en voor meer dan 1/2 miljoen Mk. sterken drank van allerlei soort ingevoerd. Deze worden vooral door de donkere bevolking van het Schutzgebiet gebruikt, die volgens de laatste raming op circa één miljoen zielen is te stellen. 't Verbruik van bier wordt voor de bevolking meer en meer een gewoonte, terwijl wijn en schuimwijn meer en meer in den smaak vallen. Verblijvend voor de D. exporteurs en importeurs; maar ook voor de kolonie?!

INGEZONDEN.

Pangoengsen.

Kolonie voor noodlijdende Inlanders.

Table with columns for 'Ontvangsten' and 'Uitgaven' listing various financial transactions and their amounts in f.

Ten eerste werden we verrast door bovenvermelde milde gift van een onbekende. Moge de vriendelijke gever er een rijken zegen voor terug ontvangen. Evenzoo allen, die ons zoo welwillend steunen. Er is iemand, wien het niet aangenaam zou zijn, indien ik zijn naam hier publiceerde, maar wij zullen nooit vergeten, hoe hij, aanhoudend met alle bereidwilligheid ons ter zijde staat. En dan de dokter te Pati, en de dokters in het Stadsverband te Semarang, bij wie we nooit tevergeefs aankloppen om hulp! Ook kregen we nog een kistje prachtige stalen van de Internationale Crediet- en Handelsvereniging en een bezending heel goede gedragen kleeven met nog andere nuttige dingen (o.a. een tondeuse!) van een goede vriendin te Soerabaja. Verder kregen we van een dame de belofte om ons elk kwartaal f 5 te zenden. Dat is heerlijk. Aan allen hartelijk dank.

We kunnen niet denken, dat we ooit behoeftigen en ellendigen, die bij ons komen om geholpen te worden, gebrek zullen moeten laten lijden, daar er nog zoovelen zijn, die hunne belangstelling in dit werk toonen. En het is zoo heerlijk, dat we ze helpen en verzorgen kunnen!

Er zijn weer verscheidene vrouwen met wonden of uitgeteerd door malaria bijgekomen; ook een man met beenwonden en een jongen, wiens moeder, een weduwe, al een paar jaar bij ons is. Het aantal zal wel stijgende blijven, nu de rijstprijzen zoo hoog

zijn. Moge Gods rijke zegen rusten op elke poging om de ongelukkigen te helpen!

M. JANSZ. M. A. ALT.

Pangoengsen, postkantoor Tajoe, Nov. '11.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Van een begaafd Javaansch meisje.

In het jongste Nr. der „Fabrieksode“, weekblad voor en van het personeel der Nederl. Gist- en Spiritusfabriek, enz., te Delft, publiceert de redactie een schrijven van een Javaansche onderwijzeres, dat ons onmiddellijk herinnerde aan de door Mr. Abendanon uitgegeven brieven van wijlen Raden Adjeng Kartini.

Wij veroorloven ons den brief met de redactionele aantekeningen geheel over te nemen, in vertrouwen daarmede de schrijfster een dienst te bewijzen.

„Uit Indië:

Wij werden in de gelegenheid gesteld onze lezers en lezeressen kennis te laten maken met de hooge gevoels van een Javaansch meisje wonende te Djokjakarta, dat zich zoo gelukkig gevoelt, nu zij onderwijzeres is geworden en daardoor in staat is gesteld mede te werken aan de verheffing van de Javaansche vrouw.

Zij geeft uiting aan hooge illusien, wij wenschen haar toe, dat zij moge slagen in haar edel pogen.

Zij schrijft dan aan een dame uit Djokjakarta, die tijdelijk in Delft verblijf houdt:

U weet niet hoe onuitsprekelijk gelukkig het mij maakt, dat ik nu als een „echte“ onderwijzeres mag optreden, dat ik mee mag werken aan ons aller ideaal: de beschaving van ons volk. Het hart klopt mij zoo warm, als ik bedenk welk een grootsche, heilige taak de Inlandsche onderwijzeres wacht. Die taak is: de Javaansche meisjes, haar landgenooten, op te voeden tot flinke, ontwikkelde, verstandige vrouwen, die geheel doordrongen zijn van de heilige plichten, haar door de natuur zelf in handen gelegd: de plichten der moeder. Wij zijn zoo vast overtuigd, dat er van de Javaansche vrouw zooveel kan uitgaan haar maatschappij ten goede. Onze Inlandsche maatschappij heeft zoozeer noodig een beteren zedelijken grond, zonder hetwelk het beste onderwijs slechts geringe resultaten zal kunnen opleveren en dat de vrouw bij de zedelijke vorming harer maatschappij een zeer grootsche taak heeft te vervullen is ten allen tijde erkend. In de handen van het kind ligt de toekomst, in de handen der moeder, het kind: de toekomst.

Als wij onderwijs en opvoeding vragen voor de Javaansche meisjes, dan is ons doel niet haar concurrenten te maken van den man in zijn strijd om het bestaan, maar wij willen haar geschikt maken voor bovengenoemde taak en wij willen haar maken tot de waarachtige gezellinnen van den steeds voortstrevenden man, opdat daaruit voortkome een harmonisch samenleven tusschen man en vrouw, dat beider levens voller en rijker maken zal. Dit hebben wij gezien in uw Hollandsche maatschappij, en zagen wij zoo gaarne ingevoerd in onze maatschappij. Doch hoe zou van een harmonisch samenleven sprake kunnen zijn, waar de man is vooruitstrevend, intellectueel, een kind van zijn tijd, terwijl de vrouw nog is of wordt beschouwd als een zielloos voorwerp, in ontwikkeling beneden hem zijnde? Slechts door middel van degelijke opvoeding en onderwijs zal ze in staat zijn zich op te heffen en de Inlandsche onderwijzeres is aangewezen de taak van opvoedster harer landgenooten op zich te nemen.

Dat is de droom, het ideaal van de bruine onderwijzeresjes.

Och, in hoeveel gevallen worden droomen werkelijkheid?

Er zijn zooveel omstandigheden in ons leven, die ons dwingen onze illusien te begraven, onze eerste beginselen te verwerpen. Niet altijd is dat te wijten aan een zwak karakter of aan grenzeloos egoïsme.

Wat zou ik graag een Hollandsch meisje kennen, een meisje van den tegenwoordigen tijd, een „modern“ meisje, met wie ik zou kunnen corresponderen, zoodat er wrijving van gedachten kan ontstaan tusschen een Inlandsche van nu en een Hollandsche. Uw Kasmi.

Mocht het een of andere meisje zich opgewekt gevoelen om met haar in correspondentie te treden, zoo kunnen wij het adres laten weten."

Aardrijkskundig Woordenboek van Java en Madoera.

Door den heer G. de Beus, ambtenaar der N. I. A. S. zal worden uitgegeven een Speciaal Woordenboek der Aardrijkskunde van Java en Madoera, bevattende de eene alphabetische naamlijst van de voornaamste plaatsen en alle landbouw-ondernemingen met gege-

EVERSEN & Co. Tasmanstraat 142-148. Telefoon 1854. DEN HAAG. STALHOUDERIJ. Levering van maand-Équipages.

VLEUPIA KUNSTSPEL-ORG VERHUUR. PIANO's van f5.- VLEUGELS „ -8.- REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de GOOSEN & SWAGGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149. GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. off 50.- p.j. af. „ -80.- „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.

A. SCHRÖDER & Co. GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE Van 4-15 Januari Eenige Groote Jaarlijksche OPRUIMING.

Modemagazijn „BRUSSEL“, Weimarstraat 61 DEN HAAG. Speciale verkoop van GEGARNEERDE DAMES, JONGE DAMES- en KINDERHOEDEN. CHAPELLERIE en BONTWERKEN. AUG. W. J. BRÜNINGS.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen Bandages en Gordels. Wed. G. STREITWOLF, TELEFOON 2413. 105, NOORDEINDE 105.

ONTWAKING ALGEMEEN MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST, SOCIOLOGIE EN WETENSCHAP. ONDER REDACTIE VAN: GEORGES EEKHOUD, JACQUES MESNIL, LOD. BAECKELMANS, ARY DELEN, WILLEM GIJSSELS OSCAR SIX, GUSTAAF VERMEERSCH. BESTUURDER: SEGHER RABAUW. Uitgave van: „t Kersouwken“ te Antwerpen. Administr. voor Holland: Overtoom 442, Amsterdam. Prijs per jaargang van 12 afleveringen f 3.-. Losse afleveringen f 0.30. PROSPECTUS en PROEFNUMMERS op aanvraag GRATIS.

vens betreffende den Post-, Telegraaf- en Telefoon- dienst, ligging ten opzichte van spoor- en tramwega- , logeergelegenheden, vervoermiddelen, enz.

Met het doen verschijnen van dat Woordenboek, waaraan reeds sedert jaren behoefte werd gevoeld, wordt een gids in den handel gebracht, welke zoowel voor het publiek als voor het spoor- en tramwagepersoneel, zooveel mogelijk, alle noodige en nuttige gegevens bevat.

Verzameld worden, ongeveer, een 800-tal plaatsen en 1700 ondernemingen.

De samenstelling had onder toezicht van het Comité van Bestuur der Nederlandsch-Indische Spoorweg Maatschappij plaats, met welwillende medewerking van bestuursambtenaren, zoomede van zeer vele administrateurs van suikerfabrieken en ondernemingen. (Java-Bode.)

Herinneringen uit Atjeh.

De heer P. H. D. Beuning, oud-onderofficier bij het O.-I. leger, thans rijksambtenaar, heeft iets willen doen ten bate van het herstellingsoorlog, dat de „Vereeniging tot ondersteuning van burgerlijke ambtenaren en beampten in 's Rijks dienst" voornemens is te stichten.

Hij stelde daartoe een brochure samen, bevattende een en ander uit zijn herinneringen aan den Atjehoorlog, met een kaartje en enkele lichtdrukken.

Terwille van het goedé doel is het boekje, dat vooral door de velen die zelf bij het Indisch leger gediend hebben, zal worden gewaardeerd, tot zeer lagen prijs verkrijgbaar: minimumprijs 10 cent, franco per post 12 cent. Het adres van den heer Beuning is: Beukenweg 52, te Amsterdam.

Adatrecht van Ned.-Indië.

Prof. Mr. C. van Vollenhoven vervolgt zijn verzameling: „Het adatrecht van Nederlandsch-Indië met een vierde aflevering (Leiden, E. J. Brill). De vorige aflevering, in 1909 uitgekomen, waarin 't adatrecht der Inlanders van Atjeh als laatste onderwerp afgehandeld was, liet den adat der Gajo-, Alas- en Bataklanden onvoltooid in dat nummer. Daarna schijnt de schrijver zich een behoorlijke tijdsruimte voor verderen arbeid te hebben willen voorbehouden blijkens het motto, dat de schrijver op de binnenzijde van den omslag zijner derde aflevering preechreef: „To climb steep hills requires slow pace at first". Thans gaat de tocht voort, dien de Leidsehe hoogleraar zich voorgenomen heeft in ongeveer vijftien gedeelten af te leggen door het rijke gebied des Indische adatrechts. Ditmaal voert de bij uitstek deskundige gids ons verder door de straks genoemde landen, dan door het Minangkabause gebied, eindelijk door Zuid-Sumatra, waarna het Maleische gebied zal volgen.

Beoordeeling van den inhoud en critiek op de volledigheid van deze verzameling der regelen van verschillend adatrecht behoort niet tot onze bevoegdheid, zegt de N. R. C. t., aan welk blad wij deze bespreking ontleenen.

Wij moeten volstaan met aan deze boek aankondiging de opmerking vast te knopen, dat de door den schrijver gebruikte „vindplaatsen" van zijn gegevens talrijk zijn en de nauwkeurige uitwerking van de onderscheidene deelen der stof niet alleen duidelijk is, doch ook noodend tot zelfstandige en aanvullende studie omtrent dingen, waarover de schrijver nog geen zekerheid meent te kunnen geven.

Oost-Indische Cultures.

Van de nieuwe uitgaaf van Dr. K. W. van Gorkom's Oost-Indische Cultures is aflevering 5 verschenen (gevendé vel 1—3 van deel I). Daarin behandelt Dr. J. P. van der Stok „Het klimaat in Ned.-Indië".

Dr. D. J. Hissink geeft den aanvang van zijn bijdrage over den bodem.

Het Tijdschrift.

Aflevering 6 van „Het Tijdschrift", het orgaan van den heer E. F. E. Douwes Dekker, bevat eenige artikelen, welke de aandacht verdienen van hen die zich voor de Indo- en Inlanderkwessie op Java interessseeren. De strekking dezer artikelen spreekt zeker wel voldoende uit de titels, n.l.:

Weest tevreden en betaalt belasting: een preekje. Het misbaksel: Indo, door J. R. Agerbeek. — De Indische bestuursorganisatie: een daad van zelfbehoud, door R. Djajaprawira. — De politiek, die het snelst naar het einde voert, door A. Hivernon. — De sociale moraal van het Privilegium Fori, door Jos. van Veen. — Prijaja's droom en ontgoocheling, door R. Sasradhmedja.

Tijdschrift voor Nijverheid en Landbouw.

Inhoud van de Juli-aflevering: Waar moet het heen? door Planter (Houdt eene waarschuwing in tegen de hoog gespannen verwachtingen der rubbercultuur). — Rapport betreffende de beproeving van Ngandangkolen bij de Nederlandsch-Indische Spoor-

weg-Maatschappij, door IJ. C. W. Herweyer. — Rietmolen, door Jan de Molenaar: — Iets over de bereiding van cocaïne, door J. A. Maronier.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 51: De Djatibosschen gedurende de laatste tien jaren, door A. E. J. Bruinsma. — Vezelcongres te Soerabaja. Litteratuurberichten, bewerkt onder toezicht van Dr. J. Dekker (verv.). — Bereiding van suiker uit palmboomen op de Philippijnen, door H. C. Prinsen Geerligts. — Vijftig jaren in de tabak, door S. Kalf. — De Preanger-Kinabond. — De Internationale opiumconferentie te 's-Gravenhage. — Invoer op Java in 1911. — Kultuurberichten (Bacovenkultuur in Suriname. — Sisalkultuur in West-Indië). — Kleine mededeelingen. Financiële berichten en Verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Het rietbranden-vraagstuk op Java.

De hoofdredacteur van het Soer. Hblad, de heer M. van Geuns, houdt maar steeds het rietbranden-euvel aan de orde. Na Pasoeroean, Madioen en Kediri, krijgt thans in een brochure (overdrukken uit het Soer. Hblad van 6—8 Nov. j.l.) Pekalongan een beurt. Ook in die residentie heeft het kwaad aanzienlijke afmetingen aangenomen. „Men vindt er zelfs streken", zegt de schrijver, „waar het boevenelement een angstwekkend sterk percentage van de bevolking uitmaakt. Zoo in de omgeving van de suikeronderneming Tirta, vlak bij de hoofdplaats! Hier beoefent men naast de rietbrandensport nog 'n andere: de woningbrandensport. In de crimineele annalen dezer landen is de laatstgenoemde uiting van volksontaarding wel geenszins nieuw, maar ik betwijfel toch, of zij ergens met zooveel consequentie en frequentie waarneembaar is als in de aangeduide streek.

Ter illustratie laat de heer v. G. dan een statistieke volgen van verbrande woningen in het distr. Wiradessa in Sept. 1911, en van rietbranden in Pekalongan in het jaar 1910.

Tijdschrift voor het Binnenl. Bestuur.

In de Nov.-aflevering bespreekt de heer L. van Vuuren de plannen der Vereeniging van Ambtenaren bij het Binnenl. Bestuur om een eigen periodiek uit te geven.

Aangezien uit die plannen blijkt, dat het in het leven te roepen orgaan zuiver parallel zal loopen met de Indische Gids, „ons historisch koloniaal periodiek", kan schr. zich daarmede niet vereenigen, afgezien nog van andere bedenkingen.

Verder bevat deze afl. de volgende bijdragen: De gewapende politie in Nederlandsch-Indië (slot), door A. Hoosweg. — Schets van den aard en omvang der rechten, welke in de residentie Kedoe door de Inlandsche bevolking op de gebruiksandeelen in den Gemeentelijken grond worden uitgeoefend, en betekenis, welke aldaar thans nog dan de rechten der Inlandsche Gemeente op deze gronden kan worden toegekend (slot), door J. van der Marel. — De Bestuursreorganisatie.

**

Tusslotte nog enkele titels:

Le sultanat de Rhio-Lingga, par la commandant Lunet de Lajonquiere. (Bulletin de la Société de géographie commerciale, 15 Déc. 1911.)

De Gouverneur-Generaal te Semarang (met illustraties). (Weekbl. v. Indië. 1911—12. No. 31.)

Een verkenningstocht (in Zuid-Nieuw-Guinea), door J. van der Kooij (met kaartje). (Annalen van O. L. Vrouw van het H. Hart, 1 Januari 1912.)

Mr. P. H. Fromberg: De Chineesche beweging op Java. (Amsterdam, Uitgevers-Maatschappij „Elsevier".)

P. H. van der Kemp: Oost-Indië's herstel in 1816. Naar oorspronkelijke stukken. ('s-Gravenhage, Martinus Nyhoff.)

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 187, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 29 Nov. 1911;
De Locomotief t/m 28 idem;
Het Soer. Handelsblad, t/m 28 idem;
De Sumatrabode t/m 30 idem;
Tjahaja Sumatra t/m 30 idem;
De Sumatrapost t/m 1 Dec.;
De Indische Mercur no. 52;
Weekblad voor Indië no. 32;
Handelsberichten v/h Min. v. Landbouw;
Kort Verslag vergadering Tweede Kamer S.-G.,
De Banier no. 47;
Maandblad v/d Vereen. v. Vrouwenkiesrecht no. 2;
Witte Kruis-blad no. 4;
E. Moresko: De Wetgevende Raden in Br.-Indië.

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □
LAAN VAN MEERDERVOORT 187
□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

DINERS van f1.50
UITZENDING van DINERS
- en allerlei SCHOTELS.

Het Weekblad voor den Handeldrijvenden en Industrieelen Middenstand,

:- verschijnt in 4 verschillende éditie. :-

Welk vakblad heeft de meeste annonces en wordt derhalve het best gelezen?

Vraag proefnr. (maar vergeet niet uw bedrijf, opdat de voor U bestemde editie worde gezonden) en oordeel zelf.

Amstel 18, Amsterdam.

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

N. LOEB, Noordeinde 109.
Kleeding en Meubilering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.
40 " " " 4 "
60 " " " 5 "

BERLIJN.

HOTEL HOF VON HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.

Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.

5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.

3 " " UNTER DEN LINDEN.

Minzaam aanbevelend, J. v. VEELLEN.

Verschenen de DERDE DRUK van:

De Africhting van den Politiehond,
den Ambulance- en Oorlogshond.

EENE BEKNOPTTE HANDLEIDING

DOOR

M. KESSLER.

Bekroond met den Eersten Prijs op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „CYNOPHILIA", - gehouden van 22—24 April 1910 te AMSTERDAM. -

1e Druk December 1908

Prijs geb. f1.25 2e Druk Februari 1909 Prijs geb. f1.25

3e Druk April 1910

UITGAVE DER N. V. ELECTRISCHE
DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO"
DEN HAAG :: TEL. INTERC. 4424.e

DE NIEUWE GIDS

[MEDE NIEUWE SERIE VAN DE TWINTIGSTE EEUW EN HET TWEE-MAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT]

MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST, WETENSCHAP EN WIJSBEGEERTE :: :: ::

ONDER REDACTIE VAN: Dr. A. ALETRINO, Dr. H. J. BOEKEN, LODEWIJK VAN DEYSSEL, Mr. FRANS ERENS, WILLEM KLOOS, JAC. VAN LOOY, FRANS NETSCHER :: :: :: :: :: ::

UITGAVE N. V. ELECTR. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO“ DEN HAAG :: AMALIA VAN SOLMSSTR. 2-4 :: TELEPH. 4424

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ
LUCTOR ET EMERGO

:: 's-GRAVENHAGE ::
AMALIA VAN SOLMSSTRAAT No. 2-4

:: ELEMENTEN DER :: PRACTISCHE ASTROLOGIE

DOOR

A. E. THIERENS

Dit werk van circa 13 vel druks zal bevatten hetgeen in cursus-vorm te Den Haag, Arnhem en Nijmegen (1910-1911) werd behandeld, en zal ook in den vervolge door den schrijver als leidraad bij cursussen worden gebruikt.

Het tracht een schets te geven van de *logische grondslagen*, waarop de *practische astrologie* berust.

Het werk wordt uitsluitend gebonden in den handel gebracht.

Prijs . . . f 4.50

Uitvoerig prospectus wordt op aanvraag gaarne toegezonden

Van denzelfden schrijver verschenen in 1910:

Theosofie, de Theos. Vereeniging en	(ing. f 0.25
de Theos. Beweging, 50 pag. 8° royaal	geb. „ 0.65
Drie Opstellen over Karaktervorming	(ing. „ 0.50
en Opvoeding, 100 pag. 8° kl. med. . . .	geb. „ 0.80

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang“ NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

HOTEL-RESTAURANT SANTOSA.

Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

Indisch Restaurant PIEPER BAARS

PRINS HENDRIKPLEIN 3a, 3b, 4.

Plat du Jours vanaf f 0.80.

Diners vanaf f 1.—.

Uitzending van alle gerechten
en Diners.

Aanbevelend:

L. HANNEMANN, Eigenaar.

AUG. SAVELKOUL,

v/h. J. VAXELAIRE & Cie.,

BATAVIA, AMSTERDAM, SEMARANG,
SOERABAYA.

SPECIAAL ADRES voor

Indische Uitrustingen

EN

HEERENKLEEDING naar maat.

Voor inlichtingen of aanvragen wende men zich alleen tot mijn firma te Amsterdam, daar ik in Nederland geen filialen of vertegenw. heb.

VAN SEVENTER & PALUDANUS
Vlamingstraat 21,
DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.

SPECIAAL ADRES voor Uitrustingen.

Haagsche Philatelisten-Vereeniging

OPGERICHT 17 APRIL 1897

Erkend bij Kon. Besl. van 20 April 1903, No. 58, Staatscourant, No. 110

De Vereeniging stelt zich ten doel:

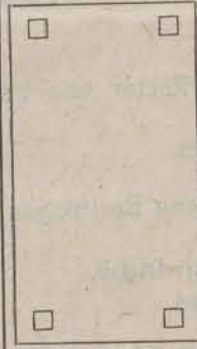
- 1o. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
- 2o. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.

In het bijzonder tracht zij dit te doen door:

- a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
- b) het uitgeven van een tijdschrift;
- c) het vormen van een bibliotheek;
- d) het doen circuleeren van tijdschriften;
- e) het houden van verlotingen;
- f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER - Joan Maetsuyckerstraat 28.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West“, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	} Maleisch } Javaansch } Soendasch } Atjehsch.	} gediplomeerd.
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,		
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage	} Javaansch.	
	} Maleisch.	

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

ALMELOSCHES VERVERIJEN
Chemische Wascherij
Gebroeders
G. & J. P. van der
Palm

Depôts te 's-GRAVENHAGE:

Veenestraat 46.	Pr. Hendrikstraat 43a.
Malakkastraat 11.	Valeriusstraat 17.
Bezuidenhout 86a.	Regentesselaan 150.
Vaillantlaan 196.	Schev. Veer 11.
Valkenboschlaan 22.	Loosduinsche weg 7.
Paulus Buijsstraat 60.	Prins Willemstraat 7.

(SCHEVENINGEN).

KRUL'S KONINKLIJKE FABRIEK
van uitsluitend prima kwaliteit Chocolade, Fijne Bonbons, Enz. Hofleveranc.

KRUL'S CHOCOLAT SUISSE

Geheel volgens Zwitsersche methode bereid.

KRUL'S HAAGSCHE HOPJES

Waarborgen een uitmuntend van ouds bekend fabricaat.
Noordeinde 44 - DEN HAAG - Telefoonrs. 3165-3167.

A. A. BOLT = CONFISEUR PATISSIER
HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.
Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1910, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1909 en 1910, enz.
en
Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.
Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;
voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. 12.—;
voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

- I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;
- II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

- No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.
- No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

O. C. L. VOSVELD, Hof-Opticien - Korte Poten 42. - Tel. 3957 's-GRAVENHAGE.

GELIEVE S.V.P. OP NAAM EN WOONPLAATS TE LETTEN.

Specialiteit in Gouden Brillen en Pincenez, Barometers, Thermometers, Veld-, Theater- en Marinekijkers, Breukbanden, Buikbanden en verdere instrumenten. — Maatnemen en aanleggen v. Dames geschiedt door vrouwelijke behandeling.

Specialiteit in ANATOMISCHE MODELLEN.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Juffrouw, oud 39 j., Prot., reeds 5 jaar in Indië geweest, wenscht weer als kinderjuffrouw met familie derwaarts te gaan.

Een geg. korporaal konstabel K. N. M. voor huisbewaarder, bureaunknecht, geldinkasseeren, enz.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene Dame voor schrijf-, copieer- of vertaalwerk uit het Fransch, Duitsch of Maleisch.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Eene Dame voor zanglessen.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H.-acte heeft.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Een juffrouw, oud 33 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 3 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam; spreekt Maleisch.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Twee bekwamelinnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Beschikbaar voor de reis naar Indië twee zeebaboe's en een inl. manlijke bediende.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indië voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Twee jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid. Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verlenen.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningfonds der Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats: